

Vlaams
Parlement

vergadering **C131**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 23 februari 2016

INHOUD

INTERPELLATIE van Björn Rzoska aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de publicatie in het Staatsblad van het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan (PRUP) Stekene - Sint-Gillis-Waas ondanks de schorsing van de uitvoering van het besluit van de provincieraad door de minister – 24 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over fouten in de milieueffecten-rapportering van het Eurostadionproject – 922 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de effecten van het geplande Eurostadion op de verkeersstromen op en rond de Brusselse ring en dit in het licht van het ingediende project-MER – 965 (2015-2016)	7
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over dwangsommen bij het overschrijden van de beslissingstermijnen voor bouwaanvragen – 942 (2015-2016)	10
VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over verhandelbare bouwrechten – 1036 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over financiële instrumenten en verhandelbare bouwrechten – 1218 (2015-2016)	12
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de conceptnota 'Reservegebieden voor wonen' – 1046 (2015-2016)	18
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening (SARO) bij de werktekst witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen – 1048 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het verdere proces voor het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen – 1167 (2015-2016)	22
VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het aangekondigde klimaatpact – 1059 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aangekondigde Vlaamse klimaattop – 1142 (2015-2016)	27
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over marien zwerfvuil – 1077 (2015-2016)	34

**INTERPELLATIE van Björn Rzoska aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de publicatie in het Staatsblad van het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan (PRUP) Stekene - Sint-Gillis-Waas ondanks de schorsing van de uitvoering van het besluit van de provincieraad door de minister
– 24 (2015-2016)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, ik dank u omdat ik ook eens te gast mag zijn in deze commissie. Minister, op 6 januari schorste u de uitvoering van het besluit van de provincieraad van de provincie Oost-Vlaanderen houdende de definitieve vaststelling van het PRUP 'Reconversie Verblijfsrecreatie Stekene en Sint-Gillis-Waas fase 2'. Minister, voor alle duidelijkheid, ik heb ook nog eens de motivatie nagekeken in het besluit van de Vlaamse Regering dat u op 6 januari hebt uitgevaardigd, en we kunnen eigenlijk heel wat onderschrijven uit die motivatie om over te gaan tot een schorsing. Dit is een logisch gevolg van de talrijke bezwaren die onder meer het Agentschap Ruimte doorheen de procedure heeft aangebracht om de open ruimte in het buitengebied enigszins te vrijwaren. Tot daar is er geen enkel probleem, voor alle duidelijkheid. De Vlaamse Regering en uzelf hebben in dit specifieke geval de enige juiste beslissing genomen.

Wat er op 6 januari is gebeurd, tart echter toch wel enigszins alle verbeelding. U betekende de schorsing te laat, zodat, volgens de verklaringen van een van de betrokken gedeputeerden, de provincie Oost-Vlaanderen op 8 januari, de uiterste datum waarop u als minister een standpunt kon innemen in verband met dit PRUP, niets ontving en gewoon is overgegaan tot de publicatie van het PRUP in het Belgisch Staatsblad. Over het moment waarop de deputatie besliste om over te gaan tot publicatie, lopen de versies uiteen: volgens de ene was dat op 8 januari, volgens het antwoord op een vraag in de provincieraad van 27 januari was dat op 12 januari, en volgens de notulen van de deputatie was dat pas op 21 januari jongstleden, dus een hele tijd na 6 en 8 januari.

Dit geeft mij alleszins de indruk dat er een weinig fraai politiek spel wordt gespeeld in een dossier dat al jaren een oplossing vergt, voor alle betrokkenen en in alle richtingen. Dit politiek spel startte eigenlijk op het moment waarop u uw schorsing te laat betekende. Dat blijft de kern van het probleem. Toch wimpelde u de verantwoordelijkheid daarvoor af, gezien uw antwoorden in diverse regionale media.

Minister, wat is nu eigenlijk de reden dat de door u op 6 januari genomen beslissing niet op tijd werd betekend bij de provincie Oost-Vlaanderen? Bent u politiek verantwoordelijk voor uw administratie? Als u vindt van niet, waarom dan niet? Het lijkt erop dat de deputatie, ook al was ze te laat op de hoogte, uw ministerieel besluit gewoon naast zich heeft neergelegd. Onderneemt u stappen tegen die gang van zaken? Bent u en is de Vlaamse Regering van plan om naar de Raad van State te stappen tegen de beslissing van de deputatie? Zo neen, waarom dan niet?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Rzoska, het verheugt me uiteraard dat u de reden van schorsing volledig onderschrijft. Het klopt dat er in het PRUP een aantal problemen zijn van strijdigheid met de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Dat is trouwens op verscheidene vergaderingen opgeworpen in de fase die voorafging aan het definitief aannemen van het PRUP. Dat komt trouwens ook terug in verscheidene verslagen, waarvan ik ook alle prints hier bij me heb. Het PRUP werd aan de Vlaamse Regering betekend. Dan hadden we dertig dagen om dat al dan niet te schorsen, dus tot 8 januari 2016. Ik heb tijdig tot de schorsing beslist, op 6

januari, dus binnen die dertig dagen. Het schorsingsbesluit is meteen ter afhandeling overgemaakt aan het departement, dat het op 12 januari heeft betekend aan de deputatie. De deputatie heeft het op 13 januari in ontvangst genomen.

De deputatie is dus op de hoogte van het tijdig nemen van het schorsingsbesluit. De deputatie heeft echter de redenering opgebouwd dat het schorsingsbesluit niet geldig is, aangezien de betekening buiten die termijn van dertig dagen is gebeurd. Daarom heeft ze toch het PRUP gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Volgens mezelf en ook volgens onze diensten is er geen sprake van een dwingende vervaltermijn. Het gaat alleen over de ondertekening, en dus niet over die betekening. De secretaris-generaal is hier trouwens aanwezig, indien u specifieke vragen ter zake zou hebben. Aan het tijdstip van de verzending zelf is dus geen sanctie gekoppeld. Daarom zijn we van mening dat dit alles op een correcte manier is verlopen. Het is inderdaad bijzonder jammer dat er op de kap van mensen juridische spelletjes worden gespeeld. Ik kan u ook wat dat betreft alleen maar bijtreden.

Er blijft natuurlijk ook het probleem van de inhoud van dat PRUP. Door die schorsing proberen we net die rechtszekerheid voor de toekomst te creëren. Nu duurt die rechtsonzekerheid inderdaad veel langer. Mochten we bijvoorbeeld niet hebben geschorst, dan zou dat PRUP in werking treden, maar dan was er geen rechtszekerheid. Dan zou men al die individuele vergunningen kunnen aanvechten. Het is dus ook net vanuit het oogpunt van de rechtszekerheid dat we die schorsing van kracht hebben doen worden. Het is jammer dat er inderdaad nu spelletjes worden gespeeld. We willen die precaire situatie zeker niet langer reken. Daarom ook hebben we beslist om daar stappen tegen te zetten bij de Raad van State, om daar het besluit van de provincieraad om te publiceren in het Belgisch Staatsblad aan te vechten. Volgens mij heeft men ook wat dat betreft de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening niet nageleefd.

Ik herhaal nogmaals dat ik dit betreur. Het is zo dat er voor de mensen die nu zelf permanente bewoners zijn, op dit moment eigenlijk niet zo veel verandert, gelukkig maar. Ze zien die bewoning bestendigd tot 2029. Dat was ook zo bepaald.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik kan mij alleen maar verheugen in uw duidelijke antwoord. Ik vind, net als u, dat wat daar op provinciaal niveau gebeurd is, niet kan. Ik vind het belangrijk dat u nog eens onderstreept dat u die beslissing op tijd hebt genomen, namelijk op 6 januari. De provincie Oost-Vlaanderen is nu een spelletje aan het spelen rond die betekeningsdatum, is op basis daarvan overgegaan tot publicatie in het Staatsblad en heeft u eigenlijk de facto op snelheid willen pakken. Men wist dat u wou schorsen, maar heeft dan toch doorgezet.

Het gaat hier niet enkel om Stekene en Sint-Gillis-Waas. De problematiek van weekendverblijven geldt ook voor een aantal andere gemeenten in Vlaanderen. En aangezien dit een precair dossier is, is die rechtszekerheid van belang. Ik kan dan ook niets anders dan besluiten dat u helemaal terecht naar de Raad van State stapt en optreedt tegen dergelijk politiek gedrag, want ik vind dit bijzonder onverantwoord, zeker als ik zie dat de lokale beleidsverantwoordelijken nu al volop bezig zijn om mensen die in de betrokken zone wonen, aan te zetten om hun dossiers klaar te maken, omdat ze een beetje triomfalistisch zeggen dat de buit binnen is. Het is dus helemaal terecht dat de Vlaamse Regering in dezen naar de Raad van State stapt en dit niet over haar kant laat gaan.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, het dossier van de weekendhuisjes in Sint-Gillis-Waas en Stekene kent een lange voorgeschiedenis. Mensen uit onze regio, die daar gewoond hebben of er nog steeds wonen, weten dat

allemaal. Minister, bijzonder belangrijk in dit dossier is, zoals u zelf al onderstreept hebt, rechtszekerheid. Dat is belangrijk voor de bewoners, voor de burgers van de betrokken gemeenten, voor de gemeentebesturen en voor andere gemeenten waar er weekendhuisjes staan.

Een tweede principe dat ik hier wil aanhalen, is billijkheid, zeker voor die bewoners die er al lang, en sommigen onder hen volledig te goeder trouw, wonen. Daarom wil ik mijn vraag nog even expliciet herhalen, ook al hebt u er al gedeeltelijk een antwoord op gegeven. Het is ook de vraag waarmee sommige van deze burgers ons confronteren, namelijk: wat is hun perspectief op korte en langere termijn?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, dit speelt zich allemaal letterlijk in mijn achtertuin af. Als er iets was waar iedereen op gehoopt had, was het om eindelijk duidelijkheid te krijgen. Dat is hetgene waar al die mensen mee zitten: wat wordt het nu? Kunnen we blijven wonen? Kunnen we een bouwvergunning krijgen? Kunnen we uitbreiden? Moeten we een individueel waterbehandelingssysteem zetten? En zo verder, en zo verder.

Minister, de inhoud van het PRUP is wat hij is, maar er was wel duidelijkheid, tot er plots een schorsing kwam, gevolgd door het verhaal dat u in uw toelichting bracht. Vanaf welke termijn moet er nu gerekend worden? De datum waarop u uw handtekening hebt gezet? Of de datum waarop het verzonden is?

Nu ontstaat er een heel rare situatie. Bewoners stellen zich vragen met betrekking tot de planbaten. Moet dat betaald worden of niet? Zullen die brieven verzonden worden of niet? Sinds 18 november zijn er ook een aantal mensen die gronden verkocht hebben, of zijn er gronden die verkocht gaan worden, natuurlijk in de veronderstelling dat het recreatief woongebied is en niet langer recreatiegebied. Wat moet er gebeuren met de compromissen die ondertekend zijn? En uiteraard is er ook een effect op de prijs. Daar hoeft ik geen tekening bij te maken.

Wat moet er gebeuren met de woonwagengzone in De Klinge? Daar is heel veel protest tegen geweest. Er zijn heel veel bezwaren tegen ingediend. Die mensen vragen zich af of het er nu kan komen of niet. Voor één stuk van dat terrein is men die woonwagengzone aan het aanleggen. Kan men daarmee verder of niet?

Wat met de gemeenten? Kunnen zij rechtsgeldige bouwvergunningen geven? En wat als de Raad van State de redenering volgt dat het moment van onderteekening geldt? Wil dat dan zeggen dat die bouwvergunningen nietig zijn? Het gaat hier in totaal over 46 hectaren. Alles samen tel ik zomaar even 334 kavels. Dat is heel wat. Al die mensen stellen zich dezelfde vraag: und jetzt?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik wil nog een algemene aanvulling geven. De regeling, zoals die vastligt in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, met het uitdovende woonrecht tot 2029, is een verworvenheid. Dat is bijzonder duidelijk. De collega vroeg daarnet wat de situatie is, maar ik denk dat we die allemaal kennen.

Minister, de deadline om een planologische oplossing te bieden, liep af op 30 april 2015. Wij hebben toen de vraag gesteld of men nog RUP's kon maken. U antwoordde toen dat dat inderdaad nog kan, maar dat het dan wel af gaat van het woonquotum. Blijkbaar is de provincie Oost-Vlaanderen een totaal andere mening toegedaan, zoals ook blijkt uit de argumentatie met betrekking tot het dossier Stekene.

U zou over deze problematiek ook overleggen met de provincies. Het is immers niet alleen een Oost-Vlaams probleem. In West-Vlaanderen hebben we ook zo'n paar

bijzonder mooie dossiers, onder meer in Zonnebeke. Eens te meer blijkt de deputatie het Vlaamse beleid dus in de wielen te rijden. Hebt u dat overleg met de deputaties intussen al gehad, met name over de problematiek van de weekendverblijven? En wat was daar het resultaat van?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voor alle duidelijkheid, collega's, voor de rechtsonzekerheid die ontstaan is op het terrein, wil ik de verantwoordelijkheid leggen waar ze moet worden gelegd. Ik herhaal nogmaals dat, ook al was de betekening gebeurd voor 8 januari, dan nog die rechtsonzekerheid op het terrein juist hetzelfde geweest zou zijn, want elke individuele vergunning kon worden aangevochten doordat er een schending is van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO), van dat PRUP. Dat zou op zich niet zo'n verschil hebben gemaakt. Ik heb juist die feiten die gebeurd zijn op het provinciale niveau willen rechtzetten met die schorsing. Het is de keuze van de provincie geweest om daar een juridisch steekspel rond te creëren waardoor er op het terrein nog veel meer rechtsonzekerheid is, want het is nu gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad maar aan de andere kant is het geschorst. Het maakt het nog allemaal veel erger. Ik kan dat alleen maar samen met jullie betreuren.

Wat verandert er voor de mensen op het terrein? Dat is ook mijn zorg, dat is ook jullie zorg. Voor de permanente bewoners geldt inderdaad die regeling tot 2029. Die verandert niet, of dat PRUP er nu was of niet. Het kan wel een verschil maken voor de vele kavels in het bosgebied. Die werden omgezet van natuurgebied naar woongebied. Daar blijft de discussie over wat het nu is. De raad die wij geven, is om zich niet te baseren op het PRUP omdat dat in strijd is met de VCRO. Ik herhaal nogmaals dat in vele verslagen die zijn opgemaakt van besprekingen met de provincie, telkens is aangehaald dat de manier waarop het werd opgemaakt, niet kan. Ik kan dat alleen maar samen met jullie betreuren.

Er is overleg geweest over de overschrijding van de termijn 2015 over het al of niet meetellen van het woonquotum, die woonbehoefte. Ik heb het hier ook aangekaart. Het klopt dat sommige provincies hadden gevraagd om die termijn te verlengen. De provincies hebben jaren de tijd gehad om daar iets aan te doen. Ze hebben die termijn overschreden. Dat is jammer natuurlijk. Ik kan ook dat alleen maar vaststellen. Op dit moment, wanneer een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan wordt aangenomen en je zet inderdaad kavels om, dan wordt dit meegenomen in het woonquotum.

Mijnheer Daniëls, ik heb ook begrepen dat er overleg is geweest over het specifieke terrein waar u naar verwijst met de betrokken gemeente en de provincie en dat de gemeente goed wist in wat ze meedeed. Het is jammer dat het op die manier is gelopen. Ik had het ook liever anders gezien. In dezen konden we niet anders dan de schorsing uitspreken. Laat ons hopen dat dit ook nog op een andere manier kan worden opgelost.

Mijn diensten zitten trouwens regelmatig samen met de diensten van de provincie Oost-Vlaanderen om dergelijke zaken uit te praten. Het is jammer dat het op die manier is gelopen. Ik kan alleen maar betreuren dat mensen dan het slachtoffer kunnen zijn van die rechtsonzekerheid. Dat is niet mijn keuze. Dat is bijzonder jammer.

De voorzitter: De interpellatie is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over fouten in de milieueffectenrapportering van het Eurostadionproject
– 922 (2015-2016)**

**VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de effecten van het geplande Eurostadion op de verkeersstromen op en rond de Brusselse ring en dit in het licht van het ingediende project-MER
– 965 (2015-2016)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): We hebben het al een aantal keren gehad over dit project in deze commissie. Deze ochtend heb ik de kennisgevingsnota van dit project nog even nagekeken. Op pagina 72 van de kennisgevingsnota MER (milieu-effectenrapport) zie je de hele timing die de ontwikkelaar voor ogen heeft. Er staat: "Start graafwerken: 14 maart 2016 tot en met 6 juni 2017. Bouw van een multifunctioneel complex: 4 februari 2017 tot en met 1 juni 2018." Wij hebben het dossier al een paar keer aangehaald in het parlement. Het is ook aangehaald in het Brusselse Parlement, maar dan eerder over aspecten rond financiering.

Pro memorie: het belangrijkste inhoudelijke punt dat we in het Vlaams Parlement hebben aangehaald, is de vraag of dit wel combineerbaar is met het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan en of dit erin past, vooral wat betreft het luik recreatie, waarvoor in 50.000 vierkante meter werd voorzien en waar we op zijn minst het vermoeden hebben dat er nogal wat horeca onterecht als recreatie werd ingediend.

Wij keken uit naar de bespreking van het project-MER, die normaal op 28 januari zou plaatsvinden maar toen vernamen wij dat de ontwikkelaar het project-MER heeft ingetrokken en zal herwerken.

Minister, waarom is dat project-MER dat was ingediend, ingetrokken? Wat zal het verdere verloop zijn van heel het project-MER? Verwacht u op korte termijn dat er een nieuw project-MER wordt ingediend? Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): In tegenstelling tot de collega, ben ik niet zo bezorgd om de timing, al was het maar omdat mijn sympathie voor dit Eurostadion niet zo groot is. Dit dossier heeft vele duistere kamers, en er zijn er een aantal die buiten onze bevoegdheden vallen.

De heer Ronse heeft het gehad over de financiële kant waarbij de belastingbetaler zal moeten opdraaien voor een gigantische kost. Er is heel wat discussie over dit dossier, zelfs over het erkennen van de bouwheer Ghelamco. Ook daar worden nu al vragen over gesteld: die erkenning zou niet volgens de juiste procedure verlopen zijn. Er is natuurlijk de combinatie met Royal Sporting Club Anderlecht, waarbij op zijn minst sprake is van enige chantage en competitievervalsing.

Wat ons eigenlijk aanbelangt, is het project-MER en het feit dat dit opnieuw en om verschillende redenen op de lange baan wordt geschoven omdat de richtlijnennota niet voldoet aan bepaalde verzuchtingen en eisen vanuit de Vlaamse administratie. Dit dossier bevat natuurlijk ook op Vlaams niveau een aantal aspecten zoals sport, mobiliteit en het GRUP. Wanneer we vaststellen dat de bouwheer aan een aantal voorwaarden niet voldoet en dat de bespreking van het project-MER inderdaad is uitgesteld, kan ik niet anders dan me aansluiten bij de vraag van de heer Ronse.

Minister, we hebben hier in het verleden al meermaals vragen over gesteld en willen dit dossier van nabij opvolgen. Wat is de stand van zaken?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Er is hier niet echt sprake van fouten of van zaken die niet kunnen. In dergelijke dossiers is het gebruikelijk dat met de verschillende adviesinstanties op voorhand een aantal zaken worden bekeken. We doen dat ook in uitvoering van een aantal resoluties die in dit parlement zijn goedgekeurd over de versnelling van investeringen en dergelijke meer. Men gaat op voorhand samenzitten met de initiatiefnemers om de zaken te overlopen. Het klopt dat in de ontwerpen die er waren, een aantal zaken anders moesten worden doorgerekend op het vlak van mobiliteit. Openbare Werken had daar opmerkingen over gemaakt en men is nu bezig met het verwerken daarvan. Dat is geen fout, dat is een normale, logische gang van zaken. Het is aan de initiatiefnemer om dat nu verder door te rekenen.

Het is de bedoeling een nieuwe tekst voor te leggen aan de dienst MER, waarna er opnieuw advies zal worden gevraagd aan de verschillende instanties. Een aantal functies en omschrijvingen alsook de doorrekening voor mobiliteit zaten niet goed in elkaar, maar dat wordt nu rechtgezet.

Ik kan daar nu nog geen definitieve conclusies uit trekken aangezien het gaat over mondelinge besprekingen. Dat is de normale gang van zaken. Wanneer er vertraging is, is de initiatiefnemer daar verantwoordelijk voor.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik heb het niet gehad over fouten die zouden zijn gemaakt. Ik had niet de intentie aan te geven dat er in dit dossier fouten zijn gemaakt.

De voorzitter: Het woord 'fouten' staat wel in de titel van uw vraag. Ik heb daarnet die titel voorgelezen. Mijn excuses daarvoor.

Axel Ronse (N-VA): Uw excuses worden aanvaard. Ik heb mijn vraag niet voorgelezen. Ik heb problemen met mensen die hun vraag voorlezen.

Ik heb wel gezegd dat het plan-MER is ingetrokken door de ontwikkelaar en ik heb letterlijk verwezen naar de timing die in kennisgevingnota staat. Vanaf 14 maart zou men starten met de graafwerken voor het stadion.

Ik begrijp dat het project-MER opnieuw zal worden ingediend. Ik kijk uit naar wat daarin zal staan, te meer omdat de bezorgdheid over de mobiliteit in die regio en zeker op het Heizelplateau cruciaal is en wordt onderschreven in de werktekst van het Territoriaal Ontwikkelingsprogramma Noordrand, waar mevrouw Lieve Maes vorige week nog een actuele vraag over heeft gesteld. Daarin spreekt men zelfs over de noodzaak van een intergewestelijke mobiliteitsstudie met betrekking tot het Eurostadion en het Heizelplateau. Minister, op welke manier zult u tegemoetkomen aan die heel terechte bezorgdheid over enerzijds de intergewestelijke mobiliteitsstudie en anderzijds de werkzaamheden in het kader van de vergunningsaanvraag voor het project-MER, de milieuvergunning en de bouwvergunning voor het project Parking C?

Brussel overweegt om het vernieuwde bestemmingsplan voor NEO opnieuw goed te keuren. Hoe kan dat worden gecombineerd met de wens om een intergewestelijke mobiliteitsstudie over de Heizelvlakte door te voeren?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Misschien moeten we het hebben over tekortkomingen in plaats van over fouten. Minister, het is inderdaad de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer, maar de heer Ronse heeft gelijk dat we dit dossier over het Eurostadionproject moeilijk als een initiatief op zich kunnen bekijken. We moeten een en ander koppelen aan andere belangrijke dossiers waarvoor de heer Ronse heeft verwezen en die ook hun impact zullen hebben op de mobiliteit, onder andere op de Brusselse ring. Hij heeft verwezen naar het Territoriaal Ontwikkelingsplan Noordrand, waarover ik samen met mevrouw Maes een actuele vraag heb gesteld in de plenaire vergadering.

We hebben over dit onderwerp in het verleden al meermaals vragen gesteld. Ik veronderstel dat de heer Ronse samen met mezelf dit dossier zal opvolgen. Minister, kunt u om de zaken enigszins te vereenvoudigen, een idee geven van de timing?

Er zal een nieuw project-MER worden ingediend. Wanneer wordt dat verwacht? Wanneer wordt daar advies over gegeven? Wat is de timing van dit dossier? Collega Ronse, ik heb er immers al verscheidene keren op gewezen dat we ons niet mogen laten opjagen door de timing van de bouw van dat Eurostadion.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik weet niet wanneer de nieuwe tekst wordt ingediend en voorgelegd aan de dienst MER. Ik heb geen glazen bol, dus ik heb daar ook geen indicaties over. Dat zal afhangen van de initiatiefnemer.

Wat de intergewestelijke mobiliteit en het overleg betreft, dat is iets dat mijn collega bevoegd voor de mobiliteit van heel nabij volgt. Hij pleegt met de nodige spoed overleg met de diverse instanties, denk ik. Het is natuurlijk ook zo dat een milieueffectenrapport ook rekening moet houden met alle verschillende investeringen en zaken die gaande zijn in de regio wanneer er een doorrekening gebeurt op het vlak van mobiliteit. Een milieueffectenrapport zal daar dus ook voldoende rekening mee moeten houden. Er zullen al die doorrekeningen moeten worden gedaan. Anders zal de milieueffectenrapportage ook niet in orde zijn, zal die niet voldoen aan datgene waaraan moet worden voldaan.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik noteer dat u geen indicatie hebt van het tijdstip waarop de ontwikkelaar opnieuw een project-MER zal indienen. Ik noteer ook dat u op zijn minst het intergewestelijk mobiliteitsplan zult linken aan de werkzaamheden in het kader van het project-MER voor dit dossier. Dat verheugt me. Heel die mobiliteitsafwikkeling is immers zeer belangrijk voor de regio.

Collega Sintobin, ik ben zelf niet bezorgd over de timing. Ik stel gewoon vast dat men heel wat mensen en instanties zand in de ogen strooit, en dat men dat blijft doen, als het gaat over de vraag of een dergelijk stadion er zal komen. Minister, u hoeft zich zeker niet aangesproken te voelen. Ik stel vast dat de organisatoren van de Memorial Van Damme ook wel graag wat continuïteit wilden. Ik maak een eenvoudige berekening van de timing. Stel dat er over een maand een nieuw project-MER wordt ingediend, en nemen we aan dat de dienst MER daarvoor op zijn minst nog een maand nodig heeft, dan is er sprake van een heel vergunningentraject en dan is men ten vroegste begin of zelfs vrijwel medio 2017 klaar met de vergunningen. Dan mag er nog niets mislopen. Dan mogen er geen schorsende beroepen worden aangetekend. Voor zo'n project zou dat zeer uitzonderlijk zijn. Ik geloof dus eigenlijk absoluut niet meer in de fabel dat daar een EK zal worden gespeeld. Ik acht de kans dat daar een EK wordt gespeeld even groot als de kans dat ik zelf aanvoerder zal zijn van de nationale ploeg in dat EK.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik kan me grotendeels aansluiten bij collega Ronse. We zullen natuurlijk de volgende tekst moeten afwachten, en ik veronderstel dat we hier binnen afzienbare tijd opnieuw samen met vragen zullen komen, en dat we dan verder het dossier kunnen opvolgen, zoals dat een goed parlementslid betaamt.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over dwangsommen bij het overschrijden van de beslissingstermijnen voor bouwaanvragen – 942 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Voorzitter, collega's, minister, ik bouw hier voort op een schriftelijke vraag waarop ik net voor het kersteces, op 18 december een antwoord van u heb gekregen. Erin geeft u met betrekking tot de onderzoeken naar de mogelijkheid tot invoering van een lex silencio positivo aan dat het er niet zo goed uitziet voor diegenen die ervan uitgingen dat de invoering daarvan mogelijk zou zijn. U schoof meteen ook een alternatief naar voren, namelijk werken met een soort systeem van dwangsommen. Dat systeem wordt ook in Nederland gebruikt. U geeft aan dat systeem te zullen onderzoeken.

Minister, hoe moeten wij dat voorstel precies interpreteren? Hoe zult u dat onderzoeken? Is daar een timing voor? Zijn er nog andere alternatieven dan dwangsommen voor de mogelijke invoering van zo'n lex silencio positivo?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Ronse, we hebben dat inderdaad heel ernstig onderzocht. Dat stond trouwens ook in het regeerakkoord. We voelen ook wel iets voor zo'n systeem voor als de overheid niets beslist. Uit juridisch advies dat we hebben ingewonnen, bleek dat het niet zo evident was om dat in te voeren, dat dat eigenlijk niet kon, dat het ook in strijd was met een aantal Europese richtlijnen. Nu waren er wel twee alternatieve systemen, die ook zijn onderzocht in het juridisch advies.

Het ene was een systeem dat ook in Wallonië wordt toegepast: als er geen beslissing wordt genomen, gaat men daar terug naar de 'fonctionnaire délégué' of 'fonctionnaire technique', waarmee eigenlijk de vergunningscommissie wordt bedoeld. Dat zou eventueel ook een optie zijn geweest. Nu is het natuurlijk zo dat niet bij alle vergunningen die vergunningscommissies een rol spelen. Daarom leek ook dat ons geen oplossing.

Het tweede systeem is dat zoals dat in Nederland bestaat, met dwangsommen die worden opgelegd als de overheid niet tijdig beslist. Die mogelijkheid onderzoeken we nu verder.

We willen dat zeker niet op de lange baan schuiven, maar willen dat wel meteen mee implementeren in het systeem van de omgevingsvergunningen, wanneer dat in werking treedt. Het zou gek zijn om te wachten en dat pas nadien te doen. We bekijken dus volop hoe we dat moeten verwerken en mee opnemen in de ontwerp teksten, die dan ook het traject zullen doorlopen. Ik zie wel mogelijkheden in dat systeem. We zijn dat op dit moment technisch aan het uitwerken om het te kunnen meenemen en het op die manier ook te kunnen voorleggen aan de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik vermoed dat dat dan via een conceptnota of ontwerp van decreet of wat dan ook wellicht aan ons zal worden voorgelegd. Voorzitter, het zou nuttig zijn dat we in het kader van de voorbereiding van zoiets, dat toch ingrijpend en fundamenteel is, maar dat ik voor alle duidelijkheid toejuich, hier in de commissie ook een aantal actoren zouden kunnen zien en horen over de wenselijkheid van zo'n systeem. Ik meen inderdaad dat alle stappen die de rechtszekerheid op het vlak van de vergunningspolitiek verbeteren, met zeer veel enthousiasme moeten worden toegejuicht.

De voorzitter: Collega, zoals u weet, als een regering in dezen een initiatief neemt, dan kan er een ontwerp van decreet worden ingediend, dat dan uiteraard te gepasten tijd hier wordt besproken.

Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, op de eerste plaats wil ik collega Ronse bedanken voor alle vragen die hij heeft gesteld en de grote interesse die hij betoont voor de *lex silencio positivo*, weliswaar vanuit een andere invalshoek dan die van onze fractie. Wij zijn alleszins een groot pleitbezorger van de *lex silencio positivo*. Ik heb daaromtrent ook al een aantal vragen ingediend. Minister, het antwoord dat u vandaag hebt gegeven, sluit eigenlijk helemaal aan bij het antwoord dat u hebt gegeven op mijn schriftelijke vraag van 21 januari. In uw antwoord op die vraag verwijst u onder meer naar de adviezen van de Raad van State. Ik zou die eigenlijk nog graag willen hebben. Dat wil ik dus bij dezen vragen, zodat ik niet opnieuw een schriftelijke vraag moet stellen.

Bijkomend zou ik toch ook wel wat meer duidelijkheid willen hebben. Ik begrijp dat u wilt werken met een soort dwangsom indien een overheid in gebreke blijft wat het nemen van een beslissing betreft, zoals dat ook in Nederland gebeurt. Nu weten we dat de *lex silencio positivo* ook van toepassing is in Nederland. Dat is weliswaar niet zo voor alle bouwvergunningen die worden verstrekt, maar toch is dat nog steeds van toepassing. Tegelijkertijd weten we ook dat er bij het systeem van de dwangsommen zoals we dat bij ons in België kennen, nog altijd sprake is van een onafhankelijke derde, van een rechter die dat oplegt. Het doel van een dwangsom is eigenlijk voornamelijk het uitoefenen van druk om te proberen datgene te verwezenlijken dat in een vonnis wordt opgelegd. Ik vraag me dan af hoe men dat dan concreet in dezen zal willen realiseren, als men een overheid wil verplichten om een beslissing te nemen en wil voorkomen dat die beslissing dan automatisch negatief is. Zoals ik het begrijp, mag in het Nederlandse systeem een bouwheer die geen tijdige beslissing van een overheid krijgt, een aangetekende brief schrijven. Die overheid heeft dan nog veertien dagen om te beslissen en dan is ze die dwangsom verschuldigd. Die is dan klaarblijkelijk niet verschuldigd aan de bouwheer die het uitblijven van de beslissing aanklaagde, maar aan de overheid. Is dat een systeem waarover hier wordt nagedacht? Daarbij moet de overheid als het ware een dwangsom aan zichzelf betalen, moet de overheid zichzelf dus onder druk zetten om toch tijdig een beslissing te nemen. Ik vind dat alleszins een heel vreemde gang van zaken.

Mocht u daar dus toch al meer informatie over hebben, dan zou ik die graag krijgen, en bijkomend ook nog toelichting bij de adviezen van de Raad van State die aanleiding geven tot deze mogelijke wending in het beleid. Heel concreet, hebt u nu die *lex silencio positivo* definitief afgeschreven? Dat staat immers in het regeerakkoord. Men ging dat onderzoeken. In mijn ogen zijn er toch nog niet voldoende argumenten voorhanden om te zeggen dat we dat definitief gaan afschrijven. Ik zou dat alleszins ook absoluut niet willen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Wat de procedure betreft, het zal wel degelijk een ontwerp van decreet zijn, dat hier uiteraard grondig zal worden besproken. Mevrouw Peeters, ik bezorg u graag de adviezen. Dat is genoteerd. We zullen die via het secretariaat aan u overmaken.

We hebben inderdaad die juridische adviezen over de *lex silencio positivo*. Er blijken grote problemen te zijn om dat te implementeren in het Vlaamse systeem. Daarom was er binnen de Vlaamse Regering een aanvoelen dat dit op een andere manier moest worden aangepakt, via die dwangsommen. We zijn dat op dit moment nog aan het uitwerken, maar uiteraard zal dat een typisch Vlaams systeem moeten zijn. Het is niet zo dat we het volledige Nederlandse systeem zullen kopiëren in Vlaanderen. Dat zal moeten worden gekoppeld aan het systeem dat wij vandaag kennen. Het zou natuurlijk om een soort dwangsom gaan die aan de initiatiefnemer wordt betaald. Het zou dus niet gaan om overheden onder elkaar. Diegene die niet op tijd een uitspraak heeft, zou een soort schadevergoeding van de overheid krijgen. Dat zijn we dus verder aan het uitwerken. Het moet natuurlijk initieel de bedoeling zijn om alle overheden ertoe aan te zetten om tijdig een beslissing te nemen. Dat men tijdig die rechtszekerheid geeft, is voor mij belangrijk. Het is niet de bedoeling dat die dwangsommen niet aanzetten tot het tijdig nemen van beslissingen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over verhandelbare bouwrechten – 1036 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over financiële instrumenten en verhandelbare bouwrechten – 1218 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Voorzitter, minister, de volgende vragen gaan eigenlijk allemaal over ruimtelijke ontwikkeling. Dit zal uitmonden in de discussie over het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV). Ik hoop dat we er een goed geheel van kunnen maken. Ik begin echter met de vraag die ik had ingediend.

Minister, in De Tijd van 2 februari zei u dat de bebouwde oppervlakte niet meer mag toenemen in Vlaanderen. Meer concreet stelde u het systeem van de verhandelbare bouwrechten voor. U zei het eenvoudiger te willen maken om bouwrechten of bestemmingen voor gebieden te ruilen. U gaf een concreet voorbeeld: wie een bouwgrond heeft, zou die gebiedsbestemming bijvoorbeeld kunnen ruilen met iemand die een erkend bedrijventerrein heeft. Kunt u dat concrete voorbeeld nader verduidelijken? Waar zou het interessant kunnen zijn om een bouwgrond te ruilen met een erkend bedrijventerrein? Hoe zou die ruil aanleiding kunnen geven tot het stoppen van de inname van open ruimte? Hoe zal het concept van verhandelbare bouwrechten er concreet uitzien? Tussen welke bestemmingen zullen de bouwrechten verhandelbaar zijn? Zouden enkel harde bestemmingen, zoals industrieterreinen en bouwgronden, onderling ruilbaar zijn, of komen ook zachte bestemmingen, zoals natuur, landbouw en recreatie, in het vizier?

U had het over het ruilen van bouwrechten én bestemmingen, maar dat zijn twee verschillende dingen. Wilt u die twee dingen in één overkoepelend systeem organiseren?

De planologische ruil bestaat nu al, in het decreet Landinrichting. Eigenlijk is dat een krachtig instrument, omdat het een ruil van bestemming en eigendom tegelijk

inhoudt. Waarom stimuleert u dat bestaande instrument van de planologische ruil niet meer?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, minister, onze ruimtelijke ordening is nog grotendeels gebaseerd op en gedomineerd door de statische planning uit de jaren 70. Er zijn de gewestplannen en een aantal ruimtelijke problemen die daarmee samenhangen, zoals de zogenaamde zonevreemde bossen, de zonevreemde landbouw, zonevreemde recreatieterreinen, maar evengoed industrieterreinen die braak liggen omdat ze slecht ontsloten zijn of in woonweefsel liggen, natuurgebieden waar nog steeds aan landbouw wordt gedaan, woonuitbreidingsgebieden die elk jaar onder water komen enzovoort. Iedereen vraagt om meer in te zetten op een effectieve realisatie van die bestemmingen, en ook om bestemmingen die niet langer gewenst zijn, om te zetten naar andere bestemmingen.

We zien dat men daar ook aandacht aan besteedt in de diverse eindnota's van de projectgroepen voor het BRV. Zo wordt bijvoorbeeld gevraagd om slecht gelegen gebieden te schrappen. Dan hebben we het inderdaad over instrumenten zoals planologische ruil, grondenruil en verhandelbare ontwikkelingsrechten, maar steeds komt de aap uit de mouw: uiteindelijk gaat het natuurlijk om het financiële plaatje, over de vraag hoe je die oefeningen betaalt. De Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed (SARO) merkte bij het groenboek ook al op dat het financieel kader volledig ontbreekt. Ook in het ontwerp van witboek vindt de SARO enkel voorzichtige aanzetten voor financiële verevening terug.

Minister, ik denk dus dat we daar echt werk van moeten maken. U hebt al een aantal keren gewezen op het tot stand komen van een nieuw instrumentendecreet, waarin u al die dingen, die instrumenten, die financiële systemen wilt bundelen. U hebt ook een onderzoek opgestart naar de mogelijke toepassing van een systeem van verhandelbare bouwrechten. Op welke termijn kunt u een voorstel uitwerken om de regeling met betrekking tot planbaten en planschade – want dat is er ook eentje – aan te passen, zodat er werkelijk sprake kan zijn van een evenwichtig grondbeleidsinstrument dat ervoor kan zorgen dat de ruimtelijke planning in Vlaanderen betaalbaar blijft op de drie bestuursniveaus? Kunnen we de stand van zaken krijgen met betrekking tot die studie over verhandelbare bouwrechten? De SARO spreekt in haar advies bij het BRV-witboek ook over een systeem van verevening, dat dan de vorm zou kunnen aannemen van een "fonds voor ruimtelijk herstel". Kunt u ons daar iets meer over vertellen? Wat moeten we ons daarbij voorstellen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, het klopt dat men er de voorbije jaren in Vlaanderen niet in geslaagd is om de ruimte-inname te verminderen. Nochtans is iedereen het erover eens dat het moet gebeuren. Het is dus echt wel het moment om het aan te pakken. Positief is dat op het Partnerforum, dat plaatsvond op 18 februari, alle partners achter dat idee stonden om de dagelijkse ruimte-inname te beperken. We zitten nu op ongeveer 33 procent ruimtebeslag. We moeten daar dus iets aan doen, maar we weten ook dat dat niet van vandaag op morgen kan stoppen. We moeten dus een transitieproject inzetten en daar zijn we volop aan aan het werken, met het nieuwe Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV), om daar ook een kader voor te hebben.

We kunnen dat doen door te intensifiëren, door functies te gaan verweven, en door hergebruik en tijdelijk gebruik van ruimte. Welke instrumenten hebben we daarvoor nodig? We moeten de regelgeving vereenvoudigen, want nu zien we dat er soms remmen zijn, door een aantal voorschriften die soms het creatief en het beperkend

omgaan met ruimte fnuiken. Verder moeten we de instrumenten optimaliseren en de verschillende doelgroepen bewust maken, om dat ook in de praktijk toe te passen.

Er moet ook een goed onderscheid gemaakt worden in goedgelegen plaatsen die daarvoor in aanmerking komen en plaatsen waar dat misschien minder aan de orde kan zijn. Dat moet ook goed gemonitord worden, want ook daar merken we dat het op het terrein niet altijd optimaal verloopt.

We willen al die engagementen aangaan en willen dat vertalen in het BRV en in de uitvoeringsinstrumenten die we daarvoor willen ontwerpen. Er zijn twee zaken: de planologische ruil en de verhandelbare bouwrechten. Dat laatste is al opgestart in september 2015. De trekker daarvan is Ruimte Vlaanderen, dat samen met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) alle actoren en experts heeft samengebracht. Er hebben verschillende workshops plaatsgehad over de vraag hoe we dat in Vlaanderen kunnen toepassen. Zo'n systeem is nu eenmaal gemakkelijker toe te passen in een regio waar je massaal ruimte hebt dan in een regio als Vlaanderen.

De experts hebben allemaal een advies voorbereid vanuit hun expertise. Er wordt nu door onze diensten en in de stuurgroep een globaal advies rond opgesteld. Ik hoop dat men daar snel werk van maakt binnen onze diensten.

Collega Vandaele, u vroeg op welke termijn ik een voorstel zal uitwerken om de regeling met betrekking tot planbaten en planschade aan te passen. Dat is lopende, vanuit een aantal parallelle trajecten. Er is de harmonisering van de compenserende vergoedingen. Dat wordt getrokken door de VLM en Ruimte Vlaanderen. Er is ook een monitorrapport over planbaten en de actualisatie van de tarieven van de planbatenheffing. Een realistisch en evenwichtig voorstel voor een volledige evaluatie kan pas worden uitgewerkt als we ook zicht hebben op die verhandelbare ontwikkelingsrechten. Ik heb daarnet al toegelicht dat het onderzoek volop bezig is. Je kunt beide ook niet los van elkaar zien.

Er is het systeem van planschade en planbaten, het systeem van stedenbouwkundige lasten en het systeem van verhandelbare ontwikkelingsrechten. Het is logisch dat je die verschillende systemen op elkaar afstemt en ervoor zorgt dat die ook samen lopen. Dat zal trouwens ook ingebed worden in het Instrumentendecreet, dat we dit jaar nog willen finaliseren.

Het advies van de SARO stelt inderdaad dat een systeem van verevening onder de vorm van een fonds voor ruimtelijk herstel nuttig kan zijn. We zijn natuurlijk heel blij met dergelijke adviezen, die ook een aantal oplossingen aanreiken. We zijn dat op dit moment aan het bekijken en nemen dat mee in de oefening die onze diensten aan het maken zijn.

We willen dit in ieder geval goed bekijken. Het is niet om dat op de lange baan te schuiven. Het is ook geen systeem dat je in een-twee-drie uitwerkt. Je moet er goed over nadenken, en het liefst allemaal in één decreet, waarin alles samen zit.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, u zegt terecht dat de ruimte-inname moet stoppen en dat iedereen het daarover eens is, en dat dat een vertaling moet krijgen in het BRV. Er zijn al verschillende adviezen binnen. Heel veel ruimtelijke planners en verschillende mensen twijfelen daar echter aan, omdat u geen normen inschrijft. Vorige week hebt u nog letterlijk tegen mij gezegd dat u geen normen zult inschrijven. U zult dus niet inschrijven tegen wanneer er hoeveel minder ruimte-inname moet zijn, om dan in 2050 op nul uit te komen. U verwacht dus alles van de instrumenten. Als het BRV dan het kader schept, moeten we ook weten hoe werkbaar die instrumenten zijn. Daarom is het voor ons belangrijk om te weten wanneer u nu juist met dat Instrumentendecreet komt.

Als u een geloofwaardig Beleidsplan Ruimte Vlaanderen wilt opmaken, moet u zicht krijgen op hoe dat Instrumentendecreet precies zal werken. Dan is het toch van belang dat dat klaar is vooraleer u met dat kader van het BRV komt. Het gaat over de volgorde, en u bent daar nogal vaag over. U zegt dat er een globaal advies is opgesteld rond ontwikkelbare bouwrechten. Vooraleer u met de planbaten en – schade kunt komen, moet dat eerste klaar zijn. U wilt het voor het einde van het jaar realiseren. Zult u met dat Instrumentendecreet, waar u alles op inzet om uw geloofwaardigheid rond ruimtelijke ontwikkeling te kunnen waarmaken, komen vooraleer u met een ontwerp van Beleidsplan Ruimte Vlaanderen komt? En waarom zet u niet nu al meer in op de bestaande instrumenten, zoals de planologische ruil?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, bedankt voor uw antwoord. U verwijst naar het Partnerforum. Het is uitgerekend dat Partnerforum dat vorige week ook wees op het probleem van onevenwicht met betrekking tot planschade en planbaten, wat de betaalbaarheid van een ruimtelijk beleid natuurlijk wel verhindert.

We merken op het terrein dat het nog altijd gemakkelijker is om open ruimte aan te snijden dan om in te breiden of te herbestemmen. Op zich is dat natuurlijk ook een probleem, want het was destijds al de bedoeling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen om vooral via inbreiding te werken, maar we merken dat we vandaag, zoveel jaren later, nog altijd niet de instrumenten of de financiële regelingen hebben gevonden om veeleer in te breiden dan open terrein aan te snijden.

U mikt voortdurend op dat Instrumentendecreet. U verwacht daar blijkbaar alle heil van. U kondigt dat nu ook aan voor dit jaar. We hebben dus nog wel even geduld, maar ik vraag me af of het niet nuttig of zelfs wenselijk is om een onderscheid te maken tussen enerzijds de gekende instrumenten, zoals landinrichting, ruilverkaveling, herverkaveling, onteigening, en anderzijds de financiële aspecten zoals planschade en planbaten en eventueel verhandelbare bouwrechten. Zou het niet sneller kunnen gaan als we die twee uit elkaar zouden halen?

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Minister, ik heb niet echt een bijkomende vraag, maar wel een oproep. Als het over goede ruimtelijke ordening gaat, is een attitudewijziging essentieel. Ik hoor graag dat u onderschrijft dat elke actor de ambitie heeft om slim om te springen met de beschikbare ruimte, maar ik denk dat we ook meer signalen in die zin moeten geven. U kunt die signalen misschien ook iets meer versterken, vanuit uw positie als minister van Ruimtelijke Ordening.

We hebben de laatste jaren al een aantal dossiers gehad waarin u echt de signalen had kunnen geven dat u de open ruimte belangrijker vond dan het zomaar innemen van die open ruimte om bijvoorbeeld een project te realiseren. Het is belangrijk dat u op die momenten ook de signalen geeft dat u de open ruimte belangrijker vindt. Ik denk bijvoorbeeld aan industrieterreinen die ineens leeg komen te staan, die dan een andere invulling krijgen, waardoor mensen ook op een andere manier met ruimtelijke ordening proberen om te gaan vanaf het moment dat ze denken aan bepaalde bouwprojecten, en vooral grote bouwprojecten.

Ik wil u echt oproepen om daar in de toekomst veel sterker op in te zetten, in het forum dat u als bevoegd minister krijgt, om duidelijk aan te geven dat het voor u ook heel belangrijk is om die beperkt beschikbare openbare ruimte slim in te zetten. Misschien kunt u er via dat forum voor zorgen dat een aantal mensen bepaalde dossiers toch anders gaan bekijken. Ik noem ze nu niet bij naam en zal verder ook niet in detail treden, maar ik denk dat een project als Essers een heel andere weg had kunnen bewandelen als we die mensen vanaf het begin heel duidelijke signalen hadden gegeven dat ze misschien op een andere manier met de openbare ruimte

moesten omgaan. Hetzelfde geldt voor het hele ENA-verhaal (Economisch Netwerk Albertkanaal).

Als u echt de ambitie mee onderschrijft om slimmer om te gaan met de beperkte ruimte, probeer dan ook om, waar u kunt, daarnaar te handelen. Steek u niet weg achter forums of juridische documenten of instrumenten, maar probeer als minister om dat hoog op de agenda te zetten en probeer daar ook naar te handelen. Op die manier denk ik dat we op termijn ook heel wat ruimte kunnen winnen, die cruciaal is om te behouden.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Ik zal niet ingaan op de polemiek die collega Been- ders hier misschien wil teweegbrengen, maar anderzijds denk ik dat de open ruimte ons allemaal na aan het hart ligt, dat we allemaal voor een doordacht en zuinig ruimtegebruik zijn. Ik wil het alleszins niet zo hard stellen als mevrouw Pira, die aangeeft dat zij naar nog meer streefcijfers en dergelijke wil. We weten immers allemaal dat het niet altijd een een-op-eenrelatie is. We moeten dat duidelijk voor ogen houden.

De laatste jaren zijn er al heel wat positieve evoluties teweeggebracht. Het aansnijden van de open ruimte vertoont sowieso een dalende trend. We moeten daar ook eerlijk in zijn. Anderzijds moeten we benadrukken dat alsmaar meer de nadruk wordt gelegd op tal van groene elementen in steden en dergelijke. Ik denk aan onze stadsparken en zo meer, waar toch ook op wordt ingezet. Ook dat is een belangrijk gegeven.

Ik denk dat die verhandelbare bouwrechten een goed instrument kunnen zijn, maar ik maak tegelijk de bedenking of het wel allemaal perfect kan verlopen via het Instrumentendecreet. U hebt al aangegeven, minister, dat u dat in de loop van dit jaar naar voren wilt brengen. De verwachtingen zijn in elk geval hooggespannen. Toch vind ik dat we ook eens moeten kijken naar de instrumenten die we vandaag hebben. Is er al een grondige evaluatie gebeurd van de instrumenten die we vandaag al kunnen inzetten? Ook met betrekking tot de inname van open ruimte wordt vandaag al veel meer gefocust op inbreidingsprojecten dan op het aansnijden van open ruimte. Iedereen weet dat wel, maar het mag toch nog eens gezegd worden.

Het is belangrijk om te kijken naar de bestaande instrumenten. Daarnaast hoop ik dat het nieuwe Instrumentendecreet een soepel en werkbaar element wordt. En ik herhaal, mevrouw Pira, dat ik geen vragende partij ben om overal harde cijfers en doelstellingen voorop te stellen, met een exacte afbakening van hoeveel vierkante meters op die en die manier moeten worden ingekleurd. Ik denk dat we daar net vanaf moeten, want het verleden heeft aangetoond dat dat niet altijd werkt.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik denk ook dat we daar wat flexibiliteit nodig hebben. Dat u daaraan werkt met het Instrumentendecreet, is een bijzonder goede zaak. De collega's hebben terecht gepleit voor inbreiding. Op dit moment worden concrete inbreidingsprojecten tegengehouden door bijvoorbeeld de quota die op basis van een gesloten bevolkingsprognose worden opgelegd aan lokale besturen. Woonprojecten in de kern worden op die manier onmogelijk gemaakt, ook al kosten ze geen extra ruimte, en dat terwijl alle partijen weten dat er extra behoefte is aan nieuwe woningen. De minister van Wonen wil terecht proberen om de wachtlijsten voor sociale woningen weg te werken. Ze heeft een vrij grote ambitie op dat vlak en wil daar alle mogelijke partners bij betrekken, ook private, maar dan moet je natuurlijk ook kunnen bouwen.

Ik heb collega Vandaele horen zeggen dat hij een menu heeft en dat hij wil koken, maar dan moeten we ook durven toe te geven dat koken geld kan kosten. En geld kan niet zomaar ten koste gaan van mensen op het terrein. Planschade gaan verlagen, is wat ons betreft niet zomaar aan de orde.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, het is niet omdat we aan een vereenvoudiging en het samenbrengen van alle instrumenten werken, dat we de instrumenten die er op dit moment zijn, niet gebruiken. De planologische ruil, die door collega Pira werd aangehaald, wordt op dit moment gebruikt. We zijn dat ook aan het versterken. We bekijken hoe we dat op het terrein nog meer kunnen doen. We hebben in de vorige legislatuur, ook dankzij het parlement, het Landinrichtingsdecreet met alle instrumenten kunnen goedkeuren. Dat wordt gebruikt en dat werkt in de praktijk. Het ene sluit het andere dus niet uit.

Ik geloof in het samen uitwerken van enerzijds de instrumenten zelf en anderzijds de financiële aspecten. Ik ben niet geneigd om die uit elkaar te halen en het ene sneller te doen sporen dan het andere. Ik denk dat we dat samen moeten doen.

Een signaal geven, collega Beenders, doen we op alle fronten. We doen dat ook in heel concrete dossiers. Ik vind het een beetje eigenaardig dat u naar het dossier Essers verwijst. U hebt mee die beslissing genomen in de Vlaamse Regering, in de deputatie in Limburg en in de gemeentebesturen die allemaal positief geadviseerd hebben. U zat daar allemaal mee in. We hebben in 2013 met de Vlaamse Regering beslist om dat ruimtelijk uitvoeringsplan op te starten. En toch blijft u met het vingertje wijzen dat het een schande van een beslissing is. Ik begrijp dat eerlijk gezegd niet. U bent niet consequent.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, het zal niet de laatste keer zijn dat we het over het kernpunt van uw ruimtelijk beleid en het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen hebben, namelijk de verdere inname van de open ruimte, en hoe we die in de praktijk gaan stoppen. U zegt dat de planologische ruil werkt in de praktijk. We zullen daar later nog op terugkomen met concrete voorbeelden.

Mevrouw Peeters, ik wil absoluut geen betuttelende detailuitwerking. We kennen allemaal de fouten uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Maar terwijl het op de klimaatop in Parijs weken aan een stuk ging over hoeveel graden minder de aarde mag opwarmen tegen 2020, 2030 en 2040, mogen wij het bij dat heikelle punt, hier in Vlaanderen, de meest bebouwde regio van Europa, niet hebben over concrete cijfers en doelstellingen? Dat vind ik zeer eigenaardig. Heel veel ministers maken in hun beleid gebruik van concrete doelstellingen.

Dat hoeft niet over vierkante meters te gaan. Dat kan over heel brede doelstellingen gaan. Ik verwijs naar het voorstel van een van de adviesverleners. Het ruimtebeslag is nu 6 hectare per jaar. Dat zou tegen 2020 kunnen verminderen tot 3 hectare, tegen 2030 tot 2 hectare en tegen 2040 tot 1 hectare, om dan in 2050 uit te monden bij 0 hectare. Dat is nog een zeer braaf voorstel, want er zijn ruimtelijke planners die zeggen dat als we het zo breed uitsmeren, er tegen 2050 weer zoveel meer ruimte is ingenomen. Zulke concrete doelstellingen bieden een houvast, niet alleen aan de Vlaamse overheid, maar ook aan gemeentelijke overheden. Ik snap niet wat daar zo verkeerd aan is. Wij zullen daar blijven op terugkomen.

Minister, u verwacht alles van het Instrumentendecreet. Dan moet dat zo snel mogelijk concreet zijn, vooraleer we een geloofwaardig kader kunnen uitwerken rond het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, het is natuurlijk nooit verboden om nieuwe dingen te bedenken. Dat wilt u met uw Instrumentendecreet wellicht tot op zekere hoogte doen. Ik ben blij dat collega Peeters zich bij mij aansluit als ik zeg dat we vooral ook de bestaande instrumenten volop moeten benutten en verfijnen waar nodig, want er ligt toch al heel wat op de plank, zaken waar we toch verder mee kunnen raken dan we vandaag doen, als we ze maar toepassen en desnoods verfijnen.

Collega Bothuyne, u had het over koken en menu's, maar ik denk niet dat ik daar iets over gezegd heb. U hebt dat misschien in mijn tekst gelezen, maar ik heb het er daarnet niet over gehad. Ik weet ook niet of de minister een keukenprinses is. Ik wil het ook niet weten, minister. Daarom heb ik die passage bewust overgeslagen, maar collega Bothuyne meent het toch gehoord te hebben, ten onrechte.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de conceptnota 'Reservegebieden voor wonen' – 1046 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, de Vlaamse Regering heeft het voornemen bekendgemaakt om tegen 2020 93.000 extra woningen te realiseren. Daarvoor moeten er voldoende kavels op de markt komen, en de 13.748 hectare niet-bebouwd reservegebied voor wonen zal hierbij in principe wel van pas komen.

Minister, u hebt al de conceptnota 'Reservegebieden voor wonen' bekendgemaakt. Daarin kunnen we onder andere lezen dat u de woonreservegebieden in Vlaanderen wilt onderverdelen in een positieve en een negatieve lijst. Het is begrijpelijk dat op de negatieve lijst bijvoorbeeld reservegebieden komen die in een overstromingsrisicogebied liggen. Dat is uiteraard perfect begrijpelijk. Dat we meer willen doen met minder ruimte, is ook perfect begrijpelijk. Dat we kernversterkend willen werken via inbreidingsprojecten, is ook allemaal zeer begrijpelijk.

Ik had daaromtrent recent een schriftelijke vraag ingediend, maar ik moet zeggen dat het antwoord me al te vaag leek. Dat is de reden waarom ik deze vraag om uitleg heb ingediend.

Minister, wanneer mogen we de conceptnota 'Instrumenten voor woonreservegebieden' verwachten? Hoe bent u aan het nagaan of iets op de positieve dan wel op de negatieve lijst terechtkomt? Welke criteria of indicatoren worden daarvoor gebruikt? Wordt hier gerekend op de inspraak van de lokale besturen? Of wordt het minstens afgetoetst bij de lokale besturen? Welke instrumenten moeten worden aangepast om in de toekomst deze bijkomende reservegebieden sneller te kunnen ontwikkelen en realiseren, vooral omdat daarnet iedereen het erover eens was dat we voorafgaand aan het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) al aan die instrumenten moeten kunnen sleutelen? Gaat u ervan uit dat met de huidige aanpak de 93.000 extra woningen tegen 2020 vlot gerealiseerd kunnen worden en/of moeten er andere maatregelen worden genomen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Peeters, we bouwen hier een beetje verder op de vorige vraag. U weet dat een aantal instrumenten uit het Instrumentendecreet

mee zullen worden aangewend om die beslissingen rond die woonreservegebieden in de praktijk om te zetten. Er is een verband tussen beide. Ik heb daarnet het traject geschetst.

Wat de conceptnota van de Vlaamse Regering betreft over hoe we zullen werken rond de negatieve lijst, zullen we vooral de visie van de lokale besturen mee hanteren. Het is belangrijk dat ze inspraak hebben. Het gaat om overstromingsgevoelige gebieden, de ligging in een speciale beschermingszone (SBZ) of in duinengebied en het gebrek aan kernversterkend of inbreidingsgericht karakter. Met dit laatste wordt vooral bedoeld wanneer het bijvoorbeeld niet paalt aan woongebied of niet ontsloten is. Bij het opmaken van een positieve lijst wordt rekening gehouden met bestaande beleidsuitspraken, dus ook de visie die de lokale besturen ontwikkeld hebben in de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen.

De conceptnota stelt voorop dat als een gebied zou worden opgenomen op de negatieve lijst, bijvoorbeeld omdat de gemeente ervoor opteert om het niet aan te snijden, dat de actualiteit van die optie zal worden afgetoetst bij de gemeenteraad en de Gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Ordening (GECORO). Het is logisch dat we de lokale autonomie of de visie die lokaal wordt gehanteerd, meenemen, mits goede criteria die op Vlaams niveau bepaald zijn. Maar je moet altijd de lokale visie meehebben.

Ik ga dus zomaar niet vanuit Vlaanderen een negatieve lijst opmaken. We gaan dat in samenspraak doen. Daarin wordt ook voorzien in de nota van de Vlaamse Regering. We zullen wat dat betreft een decretale basis nodig hebben. Die wordt uitgewerkt.

Volgens de huidige decretale bepalingen kunnen woonuitbreidingsgebieden worden aangesneden door een beroep te doen op het betrokken voorschrift van het KB van december 1972 dat nog over de gewestplannen gaat. In het eerste geval gaat het over groepswooningbouw of een verkaveling. Om de aansnijding van geschikt gelegen woonreservegebieden te versnellen, is het logisch om ook die beperkingen weg te werken. Dat betekent dat bijvoorbeeld voor de gebieden op de zogenaamd positieve lijst, de vereiste van een voorafgaande principiële akkoord normaal gezien zou komen te vervallen. Dat is een kwestie van aangepaste regelgeving.

Maar zoals ik al vaker heb gezegd, is het belangrijkste dat we vanuit Vlaanderen gaan doen, het koppelen van voorwaarden, vooral in verband met de dichtheden, inbreiding en dergelijke meer.

Als de vlotte realisatie van een goedgelegen gebied wordt tegengehouden door andere factoren, bijvoorbeeld door een versnipperde eigendomsstructuur, dan zijn er andere maatregelen nodig. Ik denk dan aan grondbeleidsmaatregelen. We hebben geschikte instrumenten. Het decreet Landinrichting, waar ik daarnet al naar heb verwezen, kunnen we hier gebruiken. Er zijn ook instrumenten van burgerlijk of handelsrecht. Als er meerdere eigenaars of ontwikkelaars zijn, kunnen ze zich trouwens verenigen in een tijdelijke handelsvennootschap. De gemeentelijke overheid kan ook meestappen in een pps-project. Tot slot is er nog het ultimatum remedium van de onteigening. Dat zijn dus allemaal bestaande instrumenten. Collega's, u ziet dat we daarop inzetten en dat die instrumenten al kunnen worden gebruikt. Uiteraard moeten we niet wachten tot die onderzoeken zijn afgerond en gebruiken we nu ook de regelgeving en instrumenten.

Collega's, ik wil nogmaals benadrukken dat de conceptnota Woonreservegebieden focust op verdichting, renovatie, hergebruik en het op de markt krijgen van meer kavels in woongebied.

In antwoord op uw schriftelijke vraag, collega Peeters, heb ik verwezen naar een reeds gerealiseerde maatregel om het ruimtelijk rendement te verhogen. We hebben in het uitvoeringsbesluit dat heel recent is goedgekeurd over de zonevreemde

functiewijzigingen, vergunningen mogelijk gemaakt voor tijdelijk gebruik van leegstaande gebouwen in de te converteren sites. Het is een instrument dat ervoor moet zorgen dat iets dat leegstaat, ook tijdelijk kan worden gebruikt. Dat is al een voorbeeld van hoe we daarop inzetten.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik ben al blij te horen dat u in elk geval de lokale besturen daar heel nauw bij zult betrekken. Ik denk dat heel wat lokale besturen zelf al bij de opmaak van hun structuurplan destijds een duidelijke afweging hebben gemaakt van wat mogelijk aansnijdbaar is en wat niet-aansnijdbaar is of niet zorgt voor een verdichting. Wat dat betreft, is het zeker goed dat men vertrekt vanuit de lokale visie om vandaaruit echt meer te werken aan die verdichtingen en inbreidingsprojecten.

U zegt dat de bestaande instrumenten al zo veel mogelijk kunnen worden gebruikt. Daar kan ik me zeker in vinden. Dat men niet van bovenuit gaat opleggen welke gebieden zonder meer op de negatieve lijsten komen, vind ik alleszins goed om te horen.

Misschien heb ik het niet gehoord, maar ik heb de vraag gesteld of u denkt dat het haalbaar is om die 93.000 woningen te halen tegen 2020, wat toen de doelstelling was.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, voor ons is de eerste stap dat we de beschikbare stukken in woonzone aanwenden. We weten dat die er nog ruim zijn en dat we die nog voldoende hebben – tussen de 300.000 en 400.000 kavels – om woonbehoeften op te vangen in lengte van jaren. Laten we die dan toch in de eerste plaats activeren, alvorens woonuitbreidingsgebied aan te snijden.

Minister, u wijst op een altijd nog zeer eenvoudige manier om die woonuitbreidingsgebieden aan te snijden, namelijk via groepswoningbouw. Misschien is dat net iets te eenvoudig, want men slaagt er ook in om via groepswoningbouw percelen aan te snijden die niet goed gelegen zijn, waterziek zijn enzovoort. We kennen er allemaal voorbeelden van. Dat is misschien ook niet de bedoeling.

Kort samengevat zeggen wij dat de algemene regel best zou zijn: laten we vooral de woonzones die er zijn, activeren, en laten we uitbreidingsgebieden die slecht gelegen zijn of waterziek zijn, schrappen; als we ze dan echt nodig hebben in regio's waar er inderdaad geen woonzone meer is of onvoldoende is, laten we daar dan gebruikmaken van onze reserves en onze woonuitbreidingsgebieden.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, ik sluit me aan bij de heer Vandaele, waar hij oproept om vooral gebruik te maken van bestaande woonzones. We hebben het er al een paar keer over gehad in deze commissie. Ik denk dat ik ooit een vraag om uitleg heb gesteld waarbij ik verwezen heb naar ruimtelijke planners die zeggen dat de toekomstige woonbehoefte in het huidig woongebied kan worden opgevangen. Dat zijn verregaande uitspraken, maar ik heb ernaar verwezen, die zijn er. Ik wil het belang van de oproep van de vorige spreker hiermee maar onderschrijven.

Minister, u kent onze reserves tegenover uw conceptnota 'Reservegebieden voor wonen'. Ik heb die al een paar keer uitgelegd. U faciliteert eigenlijk het aansnijden ervan. U maakt het moeilijker voor de gemeenten die in een structuurplan een reservegebied voor wonen als niet-ontwikkelaar hebben aangeduid. Daarvoor wilt u een procedure volgen via de gemeenteraad en de GECORO om na te gaan of de beslissing nog actueel is. Dat is een andere behandeling. In het kader van de behoefte om te stoppen met ruimte-inname, vinden wij het niet zo logisch

dat het verantwoord aansnijden gefaciliteerd wordt en dat de gemeenten die bepaald hebben dat iets niet ontwikkeld wordt, daar nog eens over moeten nadenken. Maar u kent onze kritiek, wij hebben die al een paar keer geuit.

Minister, u hebt het over die negatieve en positieve lijst. Wordt er nagedacht om de gebieden die op de negatieve lijst voorkomen, te compenseren? Het is belangrijk om te weten of het nettoresultaat een verdere inname of het stoppen van inname van open ruimte zal zijn.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, uiteraard focussen we ons in eerste instantie op het woongebied. De vraag ging hier natuurlijk over woonreservegebied. Collega Vandaele, u zegt dat sommige woonuitbreidingsgebieden aansnijdbaar zijn voor groepswooningbouw. Die kunnen bijvoorbeeld waterziek zijn of in signaalgebieden gelegen zijn. Maar dat geldt natuurlijk ook voor woongebied. Daar kun je natuurlijk het instrument van de planologische ruilrechten hanteren. Een goedgelegen inbreidingsgericht woonreservegebied is misschien interessanter om te ontwikkelen dan een waterziek woongebied, dat we dan kunnen schrappen. Ik denk dat we soms ook die afweging moeten maken. Voor mij zijn er geen taboes.

We moeten inderdaad die 93.000 extra woningen realiseren. Ik zal dat samen met de minister bevoegd voor wonen doen. Uiteraard willen we dat doen. Dat zal een serieuze inspanning vragen, zeker als we dat in combinatie willen doen met zo weinig mogelijk aansnijden van open ruimte. We zullen creatief moeten zijn en het ruimtelijk rendement volop aanwenden. Dat maakt dat we een aantal verworvenheden misschien ook in vraag moeten stellen. Ik denk dat dat ook een beetje uw vraag was, collega Vandaele: laat ons die instrumenten gebruiken wanneer bijvoorbeeld een woongebied niet goed gelegen is, waterziek is of niet goed om aan te snijden omdat het niet optimaal gelegen is. Ik denk dat we allemaal hetzelfde willen. Laat ons er dan ook allemaal samen voor gaan om dat in de praktijk tot een goed einde te brengen.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik wil u danken voor uw verduidelijking. U zegt dat we allemaal hetzelfde willen. Ik denk alleszins dat ik niet hetzelfde wil als de heer Vandaele, als hij zegt: er mag geen enkel woonuitbreidingsgebied worden aangesneden zolang er nog gebieden binnen de woonzone liggen. Daar kan ik me alleszins niet mee akkoord verklaren, dat is meer dan duidelijk.

Ik wil een heel concreet voorbeeld geven. Stel dat men nog een aantal kavels heeft liggen in woongebied, maar die liggen veraf van bedrijventerreinen, veraf van het openbaarvervoeraanbod en dergelijke meer, vindt men het dan beter om die eerst te gaan onteigenen en zo een grotere impact te hebben op open ruimte, op het klimaat, op de vervoersproblematiek? Of vindt men het dan toch beter om een woonuitbreidingsgebied dat pal naast een woonzone gelegen is en dat zelfs een volwaardig inbreidingsproject zou kunnen zijn, eerst te gaan aansnijden?

Zonder meer zeggen dat woonuitbreidingsgebieden of woonreservegebieden maar mogen worden aangesneden als er geen woongebied meer is, vind ik iets te cru gesteld. Het genuanceerde antwoord van de minister is wat dat betreft veel beter. We moeten inderdaad kijken waar we het optimaal kunnen invullen. Ik denk dat dat geen een-op-eenrelatie is. Men kan niet zonder meer zeggen: neem eerst alle woongebieden en dan pas woonreservegebieden. Ik denk dat we dat ad hoc in de concrete situaties moeten bekijken, rekening houdende met de mobiliteit, het klimaat en de open ruimte. Daar moeten we van uitgaan. Willen we die 93.000 bijkomende woningen realiseren, dan zal dat sowieso via inbreiding en

renovatie moeten gebeuren, maar ik denk ook via een aantal goedgelegen woon-uitbreidingsgebieden. Dat hoort allemaal samen, willen we er geraken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening (SARO) bij de werktekst witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen – 1048 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het verdere proces voor het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen – 1167 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, over de werktekst voor het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) hebben we het uitgebreid gehad in de commissievergadering van 15 december 2015. Minister, ik was blij dat u me toen volgde in de stelling dat het zeker geen verplichting mag zijn voor lokale besturen en dat men niet continu met het vingertje moet wijzen dat men moet samenwerken, want dat alleen dan het proces een slaagkans zou hebben.

Op 27 januari heeft de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening (SARO) zijn advies op de werktekst van het witboek gegeven. De secretaris heeft dat aan iedereen overgemaakt. Iedereen heeft dat dus kunnen lezen. Daarom kan ik onmiddellijk overgaan naar mijn vragen. Daarin ga ik dieper in op een aantal pijnpunten die de SARO op deze werktekst van het witboek heeft geuit.

De SARO zegt in zijn advies dat hij voorstander is van een meer gebiedsgerichte en geïntegreerde werking maar wees op een aantal pijnpunten. Ook de rol van de verkenner roept vragen op bij de SARO. Minister, in hoeverre zult u rekening houden met de bemerkingen van de SARO?

Hoe zult u het gelijkwaardig partnerschap met de gemeenten precies invullen, want in de werktekst valt te lezen "dat een hogere overheid het initiatiefrecht van een gemeente tot gebiedsontwikkeling kan ontnemen", dit in het geval wanneer processen niet opgestart geraken. Gaat u als minister akkoord met deze stelling? Bent u bereid om bij de verdere uitwerking van het witboek meer in te zetten op de motiveringsplicht dienaangaande? Bent u ook van plan om gemeenten rechtstreeks zowel praktisch als eventueel financieel te ondersteunen voor hun bijdrage in de realisatie van Vlaamse ruimtelijke beleidsdoelstellingen?

Het is vandaag nog erg onduidelijk hoe grondig het systeem van structuurplanning hervormd zal worden. Snelle duidelijkheid desbetreffende de geplande wijzigingen aan de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) betreffende de transitie van structuurplanning naar beleidsplanning is essentieel. Gaat u akkoord met het advies van de SARO dat het geen goede zaak is dat dit zou worden uitgesteld tot op het moment dat het BRV principieel is goedgekeurd door de Vlaamse Regering, maar dat men daar eigenlijk al vooraf werk van moet maken?

Hoe rijmt u het feit dat u in de commissievergadering van 15 december op mijn vraag de aanbevelingen van de tien gebiedswerkgroepen hebt opgesomd, maar als we dan kijken naar de beslissing van de Vlaamse Regering, dan is er nergens nog sprake van die quick wins en worden nergens de aanbevelingen van die

werkgroepen opgenomen. Is dat geen tegenstrijdigheid? Hoe evalueert u de bottom-up approach, die vorige week nog in de plenaire vergadering aan bod kwam? Is dat de manier van werken die u initieel voor ogen had?

De raad vraagt om een samenhangend, volwaardig en robuust financieel en flankerend kader uit te werken. Dat moet operationeel zijn zodra het BRV uitvoering krijgt. Gaat u akkoord met deze vraag? Hebt u al een inschatting gemaakt van de financiële middelen die nodig zijn voor de realisatie van het BRV en van de kosten daarvan voor de gemeenten?

De werktekst geeft volgens de SARO geen samenhangend en coherent beeld over hoe het stedelijk groei-model er zal uitzien. Volgt u de redenering dat dit groei-model geen alibi mag zijn voor een verdere verstedelijking van Vlaanderen?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik heb het genoeg uw beleid te mogen opvolgen sinds september 2014. Wat me opvalt, is dat wij vandaag in Vlaanderen een ruimtelijk beleid voeren op basis van oude semantiek en oude concepten die de uitdagingen en noden van de realiteit van vandaag niet meer aankunnen. Dat is geen nieuwe vaststelling maar de aanleiding om te werken aan een BRV.

Minister Muyters heeft een degelijk groenboek gemaakt dat de uitdagingen heeft geschetst. Vandaag stellen mevrouw Peeters en ikzelf een vraag over uw werktekst witboek en het advies van de SARO.

Ik vind dat de tien grote beleidsmatige veranderingen die in uw werktekst witboek staan en die de body daarvan vormen, zeer sterk tegemoetkomen aan heel wat problemen die over partijgrenzen heen in deze commissie zijn geschetst. Die tien grote veranderingen worden goed geduid en geven de juiste richting aan. Of de tekst zelf nu als witboek mag worden beschouwd of niet – een van de cruciale punten in het advies van de SARO – lijkt me vandaag van ondergeschikt belang. Het lijkt me wel belangrijk om met alle actoren op een zeer ernstige manier die tien principes uit uw tekst verder uit te werken en goed te onderbouwen en na te gaan hoe zij kunnen worden vertaald in een BRV dat meer is dan een tekst die heel Vlaanderen inkleurt en waarvan we telkens opnieuw, vergadering na vergadering, moeten vaststellen dat we ervan afwijken.

Het spreekt voor zich dat er in uw werktekst witboek heel wat tegenstrijdigheden staan over multifunctioneel of monofunctioneel gebruik van ruimte. Zo had mevrouw Peeters het in haar vraag over de geïntegreerde ontwikkeling en de rol van de verkenner, de planningscascade in besturen en wie daar welke bevoegdheid in heeft. Deze zorgen die ook in het SARO-advies staan en die blijken uit vragen van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, zijn legitiem. Zij zouden echter afbreuk doen aan het werk dat u en uw kabinet en administratie hebben verzet om een tekst te maken met tien moedige principes. Ik denk dat de uitwerking van die principes de hoogste prioriteit moet krijgen.

Minister, hoe gaat het verder met het participatieve proces? Hoe zult u voor elk principe trachten om met de nodige stakeholders de juiste uitgangspunten en conclusies te vinden? Hoe zult u overschakelen naar een BRV die naam waardig?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De Vlaamse Regering heeft ervoor gekozen om bottom-up en participatief te werken aan het opmaken van de definitieve beslis-sing van het BRV. Ik zal niet herhalen wat er allemaal is gebeurd. Er waren de gebiedsgerichte participatietrajecten waarbij een aantal van die maatregelen wel degelijk worden uitgevoerd, mevrouw Peeters. Intussen is er ook een wettelijke

tekst van onze diensten die nu via een zeer levendig debat wordt getoetst op allerlei niveaus. Zowel de lokale besturen, alle entiteiten, alle beleidsdomeinen, als de adviesraden hebben hun adviezen bezorgd. Er bestaat ook een heel breed partnerschap binnen het maatschappelijk middenveld.

We hebben heel veel respons gekregen. Nu is het aan het politiek niveau om daar een beslissing in te nemen. We kunnen niet blijven inzetten op participatie: alle reacties zijn intussen binnen. Nu zal de tekst worden herwerkt en moet er een politieke beslissing worden genomen op basis van de ambtelijke tekst die is voorbereid. En dan komt het witboek op de proppen. We zullen alle suggesties en reflecties grondig bestuderen en tot een volwaardig witboek komen dat we zullen voorleggen aan de Vlaamse Regering.

Er waren heel wat vragen en suggesties over de gebiedsgerichte werking in de regio's. Die zullen aan bod komen tijdens de politieke besprekingen. Het is logisch dat iedereen voorstander is van meer gebiedsgericht denken en van grensoverschrijdend nadenken over de ruimtelijke ordening. Maar dan komt men snel bij het bestuurlijk niveau waar er heel wat vragen zijn over de rol van de gemeentebesturen: moet dat intergemeentelijk gebeuren? Wat is de rol van de provincies? Ik denk dat het ene los moet worden gezien van het andere, en dat we dit zullen moeten verduidelijken in de definitieve beslissing.

Ik wil ook duidelijkheid scheppen over de decretale onderbouwing van de ruimtelijke beleidsplanning. Het BRV zal een decretale basis nodig hebben om goedgekeurd te worden. Dat maakt uiteraard deel uit van het vastleggen van dat BRV.

Mevrouw Peeters, u vraagt hoe het zit met het toetsen van de gebiedsaanpak op het terrein. Daar zijn een aantal heel terechte quick wins uitgekomen waar ook aan gewerkt wordt. Ik verwijs naar de proefprojecten over mogelijkheden en bestemmingen van leegstaande hoeves en dergelijke meer. Er zijn ook quick wins die eerder betrekking hebben op mobiliteit die niet vanuit ruimtelijke ordening worden uitgevoerd. Ze zijn wel meegedeeld aan de Vlaamse Regering.

Er zijn ook een aantal adviezen en bezorgdheden geformuleerd over het financiële kader. Aan de ene kant vraagt men een realistische raming binnen het BRV, aan de andere kant vraagt men een aantal vernieuwende instrumenten. We zullen dat verder verduidelijken bij de definitieve beslissing. Ik wil er echter op wijzen dat de uitvoering van het BRV niet alleen vanuit Vlaanderen zal gebeuren. Iedereen zal daaraan moeten meewerken, ook de lokale besturen. Op dat vlak is er geen verschil met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Een klassiek, louter financiële raming zal dus wellicht een onvolledig inzicht bieden. Veel partners vragen ook om rekening te houden met de maatschappelijke kosten en baten. Daarover zijn in het verleden al een aantal vragen om uitleg gesteld. Mevrouw Pira heeft daar al een aantal suggesties of vragen over geformuleerd.

Tot slot is er het geïntegreerde grondbeleidsinstrument waarover ik het daarnet al heb gehad.

Mevrouw Peeters, ik volg inderdaad de redenering dat het groeimodel geen alibi mag zijn voor een verdere verstedelijking van Vlaanderen. We willen net het omgekeerde: de verstedelijking tegengaan, en dat willen we met dit BRV bereiken. Er moet echter nog een beslissing worden genomen binnen de Vlaamse Regering waarop ik nu moeilijk kan vooruitlopen.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, we praten al heel lang over het BRV. In 2012 was er het groenboek, nu hebben we het al een hele tijd over de werktekst witboek BRV. U zegt dat dit straks op de tafel van de Vlaamse Regering zal liggen

om daar finaal te worden goedgekeurd. Er zijn al heel wat bevragingen geweest over het witboek, maar misschien is het niet slecht om het ook in deze commissie nog eens toe te lichten zodat er nog een groter draagvlak ontstaat.

Er zijn al heel wat werkgroepen geweest en vanuit Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO) Vlaanderen was er in elk provincie een vergadering. Op elke vergadering was er slechts een beperkte opkomst. Dat had wellicht vooral te maken met het moment waarop die vergaderingen plaatsvonden, namelijk in december, wat voor iedereen een drukke periode is.

We moeten voorkomen dat men straks geen zin meer heeft in het BRV. Daarom moeten we zorgen voor een zo groot mogelijk draagvlak en is het van belang zo snel mogelijk tot die werktekst te komen. Er zijn al heel wat opmerkingen en bedenkingen geformuleerd waarvan een aantal zeker deel mogen uitmaken van dat definitieve witboek dat uiteindelijk moet resulteren in het echte BRV. Het lijkt me interessant dat de commissie nog inspraak heeft in de finalisering van het witboek. Ik wil het project daarmee zeker niet vertragen, maar het lijkt me belangrijk om het daar in deze commissie nog eens uitgebreid over te hebben, los van de vragen om uitleg die daarover worden gesteld.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, het valt me op dat u in uw antwoord telkens het woord ambtelijke tekst gebruikt wanneer het over de werktekst witboek gaat. Dat doet u niet zo vaak.

Wat de bovenlokale werking en de regiovorming betreft, gaat het louter om een vrijblijvende suggestie. Zou het dan niet nuttig zijn, zeker gelet op het feit dat het gaat over een van de basis- en sleutelementen in het BRV, dat we daar de mogelijkheid bekijken om een aantal proefprojecten te organiseren? We zouden dat proeftuinen over regiovorming kunnen noemen. Ik denk dan aan de Westhoek, waar er het idee is om over de as Oostende-Veurne en de as Kortrijk-Ieper bedrijventerreinen te installeren. Dat is een mooi voorbeeld van regiovorming in de praktijk.

Ik ben een koele minnaar van wat uit de twaalf proefregio's is voortgekomen, geen koele minnaar van wat daar is voorgesteld maar wel van het feit dat die zaken als insteek zouden kunnen worden gebruikt voor een vernieuwend BRV.

Minister, u hebt zelf in uw antwoord aangegeven dat het BRV niet enkel Vlaams zal zijn maar door alle stakeholders zal worden uitgewerkt. Het lijkt me dan ook raadzaam om na de politieke ontwarring van deze ambtelijke tekst zeker nog een aantal participatieve momenten met diverse stakeholders te organiseren.

In het advies van de SARO staat al in de situering dat er geen formele adviesvraag is geweest terwijl ze toch de moeite hebben gedaan om een degelijk advies te geven. We moeten voorzien in bijkomende participatie aangezien het draagvlak fundamenteel zal zijn in dit verhaal.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, u hebt het gehad over een breed partnerschap. Het is inderdaad zo dat het ontwerp van witboek aan zeer veel verenigingen en organisaties is doorgegeven en dat daar heel wat adviezen over zijn geformuleerd. Dat wordt heel erg geapprecieerd, sommige zeggen dat ook zo expliciet. Dat is een goede zaak, maar toch wil ik me aansluiten bij de vraag van mevrouw Peeters om het daar in deze commissie nog eens over te hebben. Ik zal straks tijdens de regeling van de werkzaamheden voorstellen om daarover een hoorzitting met expert te organiseren. Bij de stakeholders die u hebt bevraagd, zijn er misschien mensen die zich over het ontwerp van witboek en over de uitgebrachte

adviezen willen buigen en die misschien willen terugblikken op het RSV. Het zou goed zijn daarover een discussie op te starten in deze commissie.

Mevrouw Peeters, u had het over moeheid. Er is misschien wel moeheid bij de vele verenigingen, organisaties en administraties die daar al lang mee bezig zijn, maar bij de publieke opinie is het thema ruimtelijke ordening door dossiers als Uplace en Essers eigenlijk aangewakkerd. Minister, u krijgt nu met het BRV dat de nieuwe ruimtelijke Bijbel wordt genoemd, een kans uw geloofwaardigheid inzake ruimtelijke ontwikkeling te tonen. Dat wordt volgens mij extreem belangrijk voor de publieke opinie. U krijgt daarmee de mogelijkheid om aan de buitenwereld te tonen dat het u menens is met het Vlaanderen van morgen en dat u nieuwe spelregels zult uittekenen die er effectief voor zullen zorgen dat de fouten van het verleden worden gewist.

Op dat vlak wordt in de verschillende adviezen, onder meer van de SARO, gewezen op een aantal pijnpunten. Uw beleidsplan zou niet bindend zijn. Ik heb ook al herhaaldelijk gezegd dat er geen concrete doelstellingen zijn en dat er vage zinnen sluipen in het BRV zoals: we breiden niet verder uit tenzij er nood aan is. Verschillende verenigingen nemen daar aanstoot aan. Jammer genoeg is het concept ruimteneutraliteit dat wel te vinden was in het groenboek, verdwenen uit het witboek. Minister, ik denk dat uw geloofwaardigheid die op de proef wordt gesteld, nu een nieuwe kans krijgt. Ik hoop dat u er met ons voor zult zorgen dat het BRV de twijfel die nu bestaat, wegneemt.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Wanneer de Vlaamse Regering op basis van alle opmerkingen die over de tekst zijn geformuleerd, een politieke beslissing neemt, dan moet die beslissing nog een formeel traject doorlopen. Er komt nog een formele advisering waarbij de verschillende adviesraden worden gehoord.

Mijnheer Ronse, de werkgroepen hebben hun werk gedaan. Als u dus zegt dat er misschien nog een aantal proefprojecten kunnen komen, is me niet echt duidelijk wat u precies voor ogen hebt en wat die proeftuinen zouden moeten doen. Ik sta echter open voor alle suggesties.

Ik ben ervan overtuigd dat het BRV niet los kan worden gezien van het Mobiliteitsplan Vlaanderen. Ik hoop uit de grond van mijn hart dat we beide plannen op hetzelfde moment kunnen vastleggen en dat we ze samen kunnen laten sporen. Het gaat over een belangrijke beslissing waarmee we niet te lang moeten wachten. We moeten die knoop doorhakken zodat op het terrein tot de uitvoering van dat BRV kan worden overgegaan.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Ik wil gewoon nog even verduidelijken waarom ik dat zei. Ik wil absoluut geen verdragingsmanoeuvre doen. Ik meen dat we inderdaad snel moeten landen, en zeker ook in samenhang met dat mobiliteitsplan. Nu komt er hier echter telkens opnieuw ad hoc een vraag over het BRV, over dit, over dat aan bod. We blijven daar telkens in vervallen. Het lijkt me dan beter om daar eens één grote commissievergadering aan te wijden, in plaats van telkens opnieuw ad hoc al die vragen te stellen. Dat was vooral mijn insteek. Er mag zeker geen vertraging zijn, integendeel. Bij heel veel mensen zal er straks opnieuw die moeheid zijn, dus we moeten zeker vooruit wat dit betreft.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, het is fijn dat u openstaat voor alle suggesties inzake proefprojecten. Zoals ik net heb aangehaald, zou een voorbeeld van een

proefproject de Westhoek kunnen zijn, waar men in niet-stedelijk gebied en overschrijdend langs de mobiliteitsas een bedrijventerrein zou kunnen inplanten. Dat zou een mooi voorbeeld zijn. Dan stappen we af van die klassieke afbakening tussen regionaalstedelijk gebied en niet-regionaalstedelijk gebied. Minister, u staat open voor alle suggesties. Ik kijk uit naar de actie op het terrein. Ik denk dat we daar heel wat boeiende lessen uit kunnen trekken.

De voorzitter: Collega's, het klopt dat we hier vandaag verscheidene vragen hebben die verbonden zijn met heel die thematiek van de ruimtelijke ordening. We hebben in het verleden al afgesproken dat we daar eens een ruimer debat over zouden voeren. We moeten dan toch eens bekijken en bespreken in de regeling van de werkzaamheden hoe we dan met ingediende vragen omgaan. We moeten zien hoe we dat op elkaar kunnen afstemmen. We zullen dat verder bespreken tijdens de regeling van de werkzaamheden.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het aangekondigde klimaatpact – 1059 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aangekondigde Vlaamse klimaatop – 1142 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Voorzitter, collega's, minister, er worden allerlei dingen opgestart met betrekking tot het klimaat. Voor alle duidelijkheid, dat is een goede zaak, zolang het maar tot resultaat leidt, natuurlijk. Er is het klimaattraject, er is het klimaatpact, er is ook onze eigen klimaatcommissie in dit parlement. Dat zijn allemaal goede elementen, maar ik meen dat die wel allemaal een beetje op elkaar moeten worden afgestemd.

Op 1 februari kondigde u in een artikel in De Standaard aan dat er in maart een eerste klimaatop zou plaatsvinden. In november zou er dan een tweede klimaatop worden georganiseerd, waarop dan een definitief klimaatpact zou worden voorgesteld. Burgers, middenveld en bedrijven zouden daarbij worden betrokken. Er zou ook een eventbureau worden ingeschakeld "om het thema al die tijd levend te houden". Ik meen dat u daar iets meer over kunt vertellen. Wat is de taak van dat eventbureau exact? Ik stel die vraag omdat we toch al een aantal vergelijkbare dingen hebben gezien in Vlaanderen. Denken we maar aan Vlaanderen in Actie. Dat was allemaal niet zo succesvol. Ik ben dus benieuwd hoe dat eventbureau die klimaatop levend wil houden.

In het artikel werd ook verwezen naar extra maatregelen die de Vlaamse Regering zou nemen. Op een eerdere vraag van mij in deze commissie hebt u inderdaad geantwoord dat er ongeveer in februari een nieuwe set maatregelen zou worden verzameld, via 'pledges', ook vanuit de andere beleidsdomeinen. Onder tussen is het bijna eind februari. Het zou interessant zijn dat u daarover iets meer informatie zou geven.

Minister, wat is eigenlijk de doelstelling van het maken van dat klimaatpact? Gaat dat alleen over het verdere traject tot 2020, gaat dat over de periode 2021-2030 of over alles tezamen? Het traject richting 2020 wordt in principe verscherpt, op

basis van het intra-Belgische akkoord. Wordt dat ook opgenomen in het traject voor het klimaatpact? De daling met 15 procent tegen 2020 op het vlak van broeikasgassenreductie is toch licht verscherpt, tot 15,7 procent. Komt er een bijsturing ter zake?

Welke bijkomende maatregelen zou u in dat geval nog vóór november dit jaar nemen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen? Van welke minimale inspanning voor Vlaanderen voor de periode 2021-2030 gaat u uit voor het klimaattraject? De verdeling binnen Europa moet nog gebeuren, maar als u nu een traject opstart, dan zult u natuurlijk op zijn minst toch een vork moeten hanteren als noodzakelijk kader voor de discussie over de klimaatmaatregelen. Het lijkt me ook interessant om te weten of er minimale inspanningen zullen worden vooropgesteld per beleidsdomein. Nu gaat het immers nog altijd over het klimaat in het algemeen, maar uiteindelijk kennen we de sectoren waar actie moet worden ondernomen heel goed. Gaat u dus afzonderlijke doelstellingen formuleren?

Worden energiebesparing en de productie van hernieuwbare energie ook meegenomen in het traject? Europa verwacht tegen 2018 immers iets waarbij klimaat, hernieuwbare energie en energiebesparing geïntegreerd zijn voor de periode 2021-2030. Het lijkt me dus ook niet onlogisch om die samen te nemen. Hoeveel middelen maakt u vrij voor de organisatie van dit traject? Wat met de afstemming met de parlementaire commissie Klimaat? Uiteraard respecteert u de werkzaamheden van dit parlement. Ik denk dat we er toch eens over moeten nadenken op welke manier we elkaar kunnen versterken. Het zou een beetje zonde zijn dat er gewoon twee parallelle trajecten worden opgestart, waarbij die helemaal niets met elkaar te maken zouden hebben en er gewoon twee pakketten op tafel belanden. Misschien kunnen we dus toch wat aan kruisbestuiving doen in dit klimaatdebat.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, dat is een oproep tot kruisbestuiving. Ik kan me er alleen maar bij aansluiten. Collega Sanctorum heeft al heel wat zaken geduid. Er waren de klimaatakkoorden, het wereldwijde en het Belgische van begin december. Minister-president Bourgeois heeft toen aangekondigd dat er werk zou worden gemaakt van een Vlaamse klimaatop. Minister, eigenlijk is dat het voortzetten van een traditie die u en uw voorganger al hebben geïnstalleerd. Toen al werd gezocht naar een breed draagvlak voor het te voeren Vlaamse klimaatbeleid, met een Vlaamse klimaatconferentie. Nu wordt dat een klimaatop. Collega Sanctorum verwees al naar de recente berichten daarover in de media. Een eerste klimaatop zou dus in het voorjaar worden gepland, en een tweede in het najaar. Het lijkt me inderdaad belangrijk om hiervoor een breed draagvlak te zoeken en een brede publiekswerking op te zetten. In die zin is het laten begeleiden door een bureau dat daarin gespecialiseerd is, wel een nuttige insteek, om op die manier zo veel mogelijk Vlamingen te betrekken bij het tot stand brengen van een ambitieus klimaatbeleid.

We hebben een Vlaams Klimaatbeleidsplan 2013-2020. Mits een aantal bijkomende inspanningen zullen we normaliter die klimaatdoelstellingen voor 2020 halen. U hebt eerder in deze commissie al verwezen naar de werkzaamheden daaromtrent binnen de regering. In welke inspanningen, in welke maatregelen wordt op dat vlak nog voorzien?

Verder kijkend, richting 2030, hebt u al een zicht op hoe u de engagementen binnen de Vlaamse Regering wilt verdelen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, en bijvoorbeeld ook de productie van hernieuwbare energie te ondersteunen? Collega Sanctorum verwees er immers ook al naar: Europa verwacht van ons een geïntegreerd klimaat- en energiebeleidsplan en een geïntegreerd klimaat- en energiebeleid. Daarop moeten we dus een duidelijk antwoord formuleren. Zeker

omdat ondertussen in de schoot van de Vlaamse Regering ook het traject naar een energievisie en een energiepact is afgesproken, moeten we ervoor zorgen dat de beide samengaan.

Wie wordt er heel concreet uitgenodigd voor zowel de eerste als de tweede klimaattop? Ik veronderstel dat dat dezelfde mensen zullen zijn. Belangrijk voor ons is ook dat we de lokale besturen hier nauw bij betrekken. Er zijn heel veel lokale overheden die, al dan niet onder de noemer van het Burgemeestersconvenant, lokaal proberen een invulling te geven aan de klimaatdoelstellingen. Hoe worden zij betrokken bij die klimaattoppen en het op te maken klimaatpact?

Hoe ziet u het traject tussen de eerste en de tweede klimaattop? Hoe kan bijvoorbeeld dit parlement vanuit onze klimaatcommissie daarbij een inbreng hebben?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Geachte leden, ik dank u voor uw vragen. Het lijkt me inderdaad goed om een en ander af te stemmen, maar ik kom daar straks nog op terug. Nu, het idee van een Vlaamse klimaatconferentie of klimaatop is niet nieuw: we hebben telkens naar aanleiding van een nieuw Klimaatbeleidsplan ook dergelijke klimaattoppen of -conferenties georganiseerd. We zetten de traditie dus voort. We hebben dat in december ook aangekondigd. We doen dat om twee redenen, meteen ook de doelstellingen van die klimaatop. Er zijn de doelstellingen tot 2020. Mijnheer Sanctorum, u verwijst terecht naar het Vlaams Klimaatbeleidsplan. Ondertussen is de 'burden sharing' goedgekeurd, en is dat ook bevestigd in het Overlegcomité. Wij gaan nu dus naar een reductie met 15,7 procent. Dat vergt dus het nemen van bijkomende maatregelen, ook tegen 2020. Dat is dus de eerste scope van die klimaatconferentie.

De tweede scope is de uitvoering van het resultaat van Parijs. Normaliter zal Europa in het voorjaar de doelstellingen ook vertalen naar lidstaatsniveau, en dan zullen wij dat ook opnieuw moeten toepassen in Vlaanderen. Wij moeten dus ook al 2021-2030 voorbereiden. Daar zullen we dus ook werk van maken in het kader van die klimaatop.

Het zal natuurlijk niet alleen over de reductie van de uitstoot gaan. Het gaat ook over hernieuwbare energie en energie-efficiëntie. Ter zake zijn er ook Europese doelstellingen. Uiteraard zal mijn collega bevoegd voor het energiebeleid dat ook verder trekken. Trouwens, vrijdag hebben we met de Vlaamse Regering de conceptnota goedgekeurd over het traject naar een energievisie en een energiepact, dat ook zo veel mogelijk zal sporen met die klimaatop. Dat staat daar trouwens ook in. De beide zullen daar uiteraard dus ook aan bod komen.

Op die klimaattoppen zullen alle beleidsdomeinen, maar ook de parlementsleden, de overheden, de werkgevers, de werknemers, de milieubeweging, de adviesraden, de bedrijven, de onderzoekinstellingen enzovoort allemaal worden uitgenodigd. Ook alle steden en gemeenten en provincies zullen daar aan bod komen, omdat zij ook reeds heel wat belangrijke klimaatengagementen op zich hebben genomen en heel wat waardevolle initiatieven hebben genomen, die ook aan bod zullen komen op die klimaatop.

Het is de bedoeling om op de eerste top een stand van zaken op te maken en om best practices aan bod te laten komen, net als inspirerende voorbeelden uit het buitenland. Ook bij het verdere traject zullen de lokale besturen en de provincies worden betrokken, in de diverse thematische rondetafels.

Op 19 maart hebben we ons startmoment. Dan zullen er tussen maart en november per beleidsdomein, per beleidsinitiatief workshops en rondetafels worden georganiseerd om concrete maatregelen uit te werken, die dan in november allemaal

zullen worden samengevoegd. Elke vakminister zal dat dus trekken voor diens beleidsdomein en zal op die manier ook die klimaatengagements op tafel leggen. Daarnaast zullen ook alle maatregelen, acties en engagements van alle belanghebbenden – ik heb ze daarnet allemaal opgesomd – worden bijeengebracht. Deze informatie zal ook worden gecentraliseerd en er zal over worden teruggekoppeld naar de diverse rondetafels. Dat moet dus uiteraard uitmonden in die concrete acties op korte termijn en ook in de acties voor 2021-2030. Op die tweede klimaat-top zullen dus ook de stand van zaken en de langetermijnvisie naar voren worden gebracht. Het is de bedoeling dat dit alles dan definitief wordt gefinaliseerd, om het ook verder te kunnen opvolgen.

Uiteraard juich ik het initiatief van het parlement ook toe. Ik kan me niet mengen in wat het parlement zal doen, maar ik vind het uiteraard perfect dat een en ander op elkaar wordt afgestemd. Het is trouwens zo dat de minister-president ook regelmatig aan tafel zit met de voorzitter van het Vlaams Parlement. Hij zal dat ook aan bod laten komen, om te bekijken hoe we complementair kunnen zijn met elkaar, om ervoor te zorgen dat we elkaar versterken. Het is immers net de bedoeling om die maatschappelijke beweging en die aandacht voor klimaat zo ruim mogelijk te maken, en ook alle acties op alle niveaus. Ter zake kunnen we elkaar alleen maar versterken. Dan gaat het over wat de Vlaamse Regering en de diverse beleidsdomeinen doen, maar uiteraard ook over wat jullie hier in het parlement doen. Ik ben er dus van overtuigd dat dit zeker moet lukken. Op die manier kan het alleen maar positiever naar buiten en naar voren komen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik twijfel er niet aan dat er goede intenties zijn, maar met mijn vragen peil ik natuurlijk ook naar een aantal concrete zaken, en ter zake zijn er voor mij toch nog wel wat onduidelijkheden. Dat is nog niet het belangrijkste, maar wat, bijvoorbeeld, gaat dat eventbureau exact doen? Wat voor campagne zal dat worden? Hoeveel geld wordt daarvoor gegeven? Het lijkt me wel nuttig voor het parlement om dat te weten, maar nogmaals, dat is natuurlijk niet het belangrijkste element in de hele discussie. Wat de periode 2021-2030 betreft, is er natuurlijk enigszins een mismatch. Ongeveer halverwege dit jaar zou duidelijk worden wat de Belgische doelstelling wordt voor die periode, maar dat zal dan natuurlijk nog moeten worden verdeeld. In maart wordt het proces echter al in gang gezet, met de eerste klimaat-top, en dan zou in november het grote klimaatpact er moeten zijn. Tegen dan zouden we eigenlijk moeten weten hoeveel minder CO₂ we willen uitstoten in 2021-2030, maar er zal waarschijnlijk nog geen intra-Belgisch akkoord zijn, en sowieso zal er in maart nog geen Europese duidelijkheid zijn. Vandaar mijn vraag: vanwaar vertrekt u? Ik neem aan dat dat van een vork is. Ik weet dat er voor heel België een aantal cijfers circuleren: tussen 31 en 37 procent, als ik me niet vergis. Hanteert u die vork dan voor Vlaanderen in het kader van het klimaattraject?

U hebt bijkomende maatregelen gevraagd aan uw collega's. U zou die in de loop van februari verzamelen. Ik neem aan dat daar al iets meer duidelijkheid over bestaat. Wat zijn die pledges vanuit de andere beleidsdomeinen nu uiteindelijk? U weet immers ook dat er wel een aantal extra inspanningen moeten worden geleverd. Ik meen dus dat we op korte termijn ook iets zullen moeten doen voor we het hele klimaattraject voortzetten.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ook ik dank u voor uw antwoord en uw duiding. Mijnheer Sanctorum, de vorige keer hebben we helaas vijf à zes jaar moeten wachten op een intra-Belgisch klimaatakkoord, maar de Vlaamse Regering heeft

daar toen niet op gewacht. Ik ga ervan uit dat we nu ook dit jaar vorm kunnen geven aan een klimaatbeleid dat voldoende ambitieus is en uiteindelijk zal bijdragen aan het realiseren van de Europese doelstellingen, maar natuurlijk, hoe sneller we dat intra-Belgische klimaatakkoord hebben, hoe beter. Een vaste verdeelsleutel, zoals hier eerder al geopperd, zou daar ongetwijfeld toe kunnen bijdragen. In die zin is het misschien ook nuttig om te weten of er ook in de twee andere gewesten een dergelijk traject wordt opgezet, zodat een en ander in elkaar kan worden geschoven om vorm te geven aan de Belgische klimaatengagements in hun geheel.

Wat Vlaanderen betreft, tussen de twee klimaattoppen gaan vakministers aan het werk. Dat lijkt me inderdaad de grote uitdaging: ervoor zorgen dat elke minister in de Vlaamse Regering een klein beetje klimaatminister wordt en de klimaatdoelstellingen en het klimaatbeleid structureel integreert in het mobiliteitsbeleid, het woonbeleid, het economisch beleid enzovoort. Alle relevante Vlaamse beleidsdomeinen zouden op een structurele manier moeten bijdragen aan het klimaatbeleid dat in het komende jaar wordt vastgelegd. Ter zake is er zeker nog heel wat werk aan de winkel.

Belangrijk is ook die lokale besturen en die provincies te betrekken. Ik ben dus blij dat u dat zult doen, dat ze daadwerkelijk zullen worden betrokken bij de klimaattop, want van onderuit komen dikwijls de beste praktijken, de beste manier van werken om vorm te geven aan onze klimaatdoelstellingen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, halleluja, gejuich op alle banken: heel de regering schiet in gang. Onmiddellijk nadat er in het parlement een nogal pittig debat werd gevoerd over de doelstellingen, werd een akkoord bereikt. Trouwens, nogmaals felicitaties daarvoor. Onmiddellijk is ook de regering nog verder aan de slag gegaan en is het initiatief van de klimaat-top aangekondigd. Ik vind dat een zeer goed traject. Ik heb ook net de vraag gesteld aan de minister-president over de inhoud van die top en zijn visie daarop. Hij heeft een hele reeks adjectieven en al een aantal concrete invullingen vrijgegeven. Dat ziet er dus goed uit.

Het ziet er enthousiast uit, het ziet er motiverend uit. Het is inderdaad van enorm belang om het draagvlak ervoor warm te houden. Maar een draagvlak is natuurlijk één ding. Het doet mij altijd een beetje aan een verkooptruc denken. Het is belangrijk dat het ook inherent tot iets leidt, dat het een overtuiging teweegbrengt en dat burgers en bedrijven effectief aan de slag gaan. Er is een forum van goede praktijken aangekondigd. Dat zijn klassiek goede instrumenten om dat extra in de verf te zetten.

Ik heb wel een aantal bezorgdheden. We hebben een energievisie, die moet leiden tot een energiepact. Vorige week is dat traject goedgekeurd in de schoot van de regering. Dat begint dan te lopen. We hebben deze top die begint te lopen. En we hebben ook onze eigen commissie in het Vlaams Parlement. Ik vind het een beetje raar dat de coördinatie daar wat mank lijkt te lopen. Mij lijkt het evident dat het parlement, de wetgevende macht, toch een beetje het voortouw neemt en dan samen met de regering zo'n traject uitstippelt.

Mijn bezorgdheid gaat erover dat deze overvloed van initiatieven en positieve gestemdheid uiteindelijk niet tot een wirwar van ad-hocmaatregeltjes en pr-evenementjes mag leiden. De bedoeling moet zijn dat we een soort transformatie van ons economisch en maatschappelijk weefsel teweegbrengen, die tot resultaten leidt. Collega Sanctorum, u loopt dan toch wat op de feiten vooruit. Het lijkt alsof u de kar voor het paard wilt spannen. Het moet inderdaad gecoördineerd worden en tot acties leiden, maar als u de minister nu al gaat vragen naar percentages van CO₂-besparing en dergelijke meer, dan heb je geen breed maatschappelijk debat

meer nodig, terwijl het net van kapitaal belang is om zo veel mogelijk mensen, bedrijven en organisaties mee te krijgen, om collectief de invulling van die doelstellingen vorm te geven en collectief een aantal maatregelen voorop te stellen, zodat ook geweten is hoe zwaar die inspanningen zijn, of sommige dingen geld kosten, of sommige dingen gedragsveranderingen vergen en dergelijke meer.

In die zin, minister, neem ik voor een groot stuk genoeg met uw antwoord, al blijft het – en dat was ook zo bij de minister-president – een beetje vaag over wat nu de rol van het parlement, van de regering en van de toppen zal zijn. Mijn bezorgdheid is dat u als coördinerend minister toch zeker de coördinatie van alles mee in het oog neemt. Wij zullen dat als parlement uiteraard ook doen. Wij zullen met de klimaatcommissie de vinger aan de pols houden, een aantal eigen inbrengen doen en erop toezien dat al die initiatieven uiteindelijk tot een goed en degelijk klimaatbeleid leiden.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het lijkt mij in ieder geval nuttig dat er met de klimaatop van de regering en het initiatief van dit parlement zo weinig mogelijk dubbel werk gebeurt, maar dat zal niet eenvoudig zijn. Als ik hoor hoe de minister de klimaatop van de regering ziet en als we de nota van voorzitter Peumans lezen, zal het niet gemakkelijk zijn om overlappingen te vermijden.

Toch moeten we dat proberen, al is het maar om de sectoren en de stakeholders niet nodeloos te vermoeien, want op den duur zullen die mensen ook niet meer weten waarin of waaruit. Ze worden waarschijnlijk ook nog eens uitgenodigd door de Senaat, die het ook nuttig heeft geacht om een klimaatcommissie op te richten. En ook in de Kamer is er een klimaatcommissie. Maar goed, we moeten dat ook vanuit dit parlement bewaken. Maandag hebben we onze eerste commissievergadering. Het zal zaak zijn om daar de krijtlijnen uit te zetten en erop toe te zien dat we niet te veel dubbel werk doen, want ik denk dat niemand daar iets aan heeft.

De voorzitter: Collega's, ik heb toch geoordeeld om de vraag hier te laten stellen, aangezien ze was ingediend. Iedereen is het erover eens dat we de beide initiatieven elkaar moeten laten versterken en dat ze niet in elkaars vaarwater mogen zitten. Ik ga ervan uit dat we dat verder zullen bespreken in de klimaatcommissie.

Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De idee van de klimaatconferenties is niet nieuw. We hebben dat altijd al gedaan. Bij de opmaak van een nieuw klimaatbeleidsplan organiseren we zo'n conferentie. Dit is dus eigenlijk het voortzetten van een traditie. Het is de bedoeling dat we het bestaande plan verfijnen met bijkomende maatregelen en al op lange termijn anticiperen.

Ik vind niet, collega Sanctorum, dat we moeten afwachten tot we exact weten wat en hoe. We moeten daar nu al aan beginnen. Hadden we dat niet gedaan, dan zou u waarschijnlijk gevraagd hebben wanneer ik ermee zou beginnen. En nu we van start gaan voordat we een concrete doelstelling hebben, vraagt u hoe wij kunnen werken zonder een concrete doelstelling. Ik vind dat een beetje eigenaardig.

We gaan er inderdaad van uit dat wij vanuit Europa een doelstelling opgelegd zullen krijgen tussen de 30 en de 37 procent. Van die vork gaan we uit. Binnen dat kader zullen we werken en zien wat daaruit komt. November is natuurlijk ook geen eindpunt. Het is de bedoeling om dan zo veel mogelijk initiatieven te verzamelen, maar daar stopt het niet. Integendeel, het zal dan effectief op het terrein beginnen.

De bedoeling van dat evenementenbureau is niet om een en ander communicatief te verpakken. Het is vooral om het zo veel mogelijk te verspreiden en bekend

te maken, omdat we maatschappelijk echt iedereen mee willen hebben in het mee de schouders zetten onder bijkomende maatregelen. Ik ben bijzonder blij dat het parlement het initiatief tot een klimaatcommissie neemt. Daarom is ook afgesproken dat de minister-president met de voorzitter van het parlement goed zal afspreken dat we geen dubbel werk doen. Ik volg collega Vandaele daarin. Je kunt heel veel mensen mobiliseren en heel veel vrijwilligers vragen om te participeren, maar als dat dan dubbel werk is, ontmoedig je die mensen. Dat kan niet de bedoeling zijn. We zullen daar dus goed afstemmen. Ik ben ervan overtuigd dat we dat ook kunnen doen.

Wat het energiepact betreft, maak ik mij geen zorgen, collega Schiltz. Dat kan perfect lopen. We hebben dat ook afgesproken binnen de regering, hoe dat energiepact en dat klimaatpact samen sporen. Beide pacts zullen samen landen.

Mijnheer Sanctorum, eind januari is er een vergadering geweest waar de verschillende pledges op tafel lagen. Sommige waren al redelijk concreet, andere vroegen nog verder onderzoek naar de aanpak van een aantal collega's, die het nog verder moesten onderzoeken met hun diensten. Dat heeft ook te maken met de ingewikkeldheid van bepaalde beleidsdomeinen.

Dat wordt dus meegenomen. Men werkt daar volop aan. Het wordt niet op de lange baan geschoven. Als het concrete voorstellen zijn, die ook gevalideerd zijn binnen de Vlaamse Regering, zullen we daar ook heel graag over communiceren en ze toelichten. Dat zal trouwens ook meegenomen worden in dat traject van de klimaatopbouw. Daar wordt door elke collega dus hard en goed aan gewerkt. Het is effectief een positieve beweging die we met zijn allen op gang willen trekken, om ervoor te zorgen dat iedereen daar de schouders onder zet en dat er op alle vlakken bijkomende maatregelen zijn in Vlaanderen, zodat we de doelstellingen halen en ook goed nadenken hoe we op de lange termijn een en ander op elkaar afstemmen. Ik ben ervan overtuigd dat dit alleen maar een positief verhaal kan zijn en dat we zeker niet in elkaars vaarwater zullen zitten.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevorde (Groen): Minister, op die maatregelen op korte termijn zal ik ongetwijfeld nog terugkomen in deze commissie. Ik heb begrepen dat u al een aantal suggesties hebt binnengekregen, maar dat het pakket nog niet volledig is. Ik neem aan dat dat over enkele weken dan op de regerings-tafel terecht zal komen. Ik zal daar dan zeker op terugkomen. Uiteindelijk is er een extra maatregelenpakket 2013-2014. We zijn ondertussen al 2016 en er moet duidelijk nog heel wat gebeuren om onze CO₂-reductie te versterken.

Uiteraard wil ik niet dat u niets doet in afwachting van de duidelijke doelstellingen, maar mijn vraag was welke vork u hanteert. Blijkbaar is het nu tussen de 30 en de 37 procent. Dat is belangrijk. Ik verschil op dat vlak van mening met collega Schiltz: je kunt niet een traject opstarten in het ijle. Er moet een heel duidelijk kader zijn. Wat moeten we nu eigenlijk doen? Welke inspanningen moeten worden geleverd? En dan is het aan vakorganisaties, aan lokale besturen, aan de hele samenleving om maatregelen voor te stellen. Je moet toch op zijn minst weten waar je aan toe bent, anders is het fietsen in het luchtledige. Maar goed, er is een duidelijk kader.

Ik zie voor alle duidelijkheid geen conflict tussen het regeringswerk en het parlementaire werk, maar het zal wel wat op elkaar moeten worden afgestemd. En het voordeel van een traject in het parlement is dat we echt alle parlementaire fracties bij elkaar kunnen brengen. In de nota van voorzitter Peumans, die ik trouwens een heel goede nota vind, lees ik dat hij ook vertrekt van een visie tegen 2050, met dan een backtrackingsysteem. Dat is eigenlijk een heel ambitieuze werkwijze. Ik sta daar voor 100 procent achter. We zullen het daar bij de voorbereiding van die

commissie ongetwijfeld over hebben. Het vergt duidelijk een breed politiek debat. Ik ben hoopvol, maar ik zal natuurlijk vragen blijven stellen over het traject dat de regering aflegt, en zeker ook over die maatregelen op korte termijn, dus voor 2020.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik zal even hoopvol besluiten als collega Sanctorum. Ik denk dat het traject hier in het parlement perfect kan worden ingepast in het traject dat de regering loopt. We hebben afgesproken dat we onze klimaatcommissie gaan besluiten met een duidelijk voorstel van resolutie, waarover voor het zomerreces gestemd zal worden. Dat lijkt mij een heel goede manier om input te geven aan de werkzaamheden in de regering, zodat er in elk relevant beleidsdomein een klimaatbeleid kan worden gevoerd dat toelaat om onze doelstellingen effectief te halen. Wordt vervolgd.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over marien zwerfvuil – 1077 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, ik heb mij de voorbije weken wat verdiept in de wondere wereld van het mariene gebeuren, en dan specifiek de zwerfvuilproblematiek, zwerfvuil dat afkomstig is van menselijke activiteiten op zee en op het land. Marien zwerfvuil wordt gedefinieerd als elk persistent materiaal dat door de mens werd vervaardigd en rechtstreeks of niet rechtstreeks, opzettelijk of onopzettelijk, werd achtergelaten of weggegooid in het mariene milieu.

Het zwerfvuil bevat een breed gamma aan materialen, namelijk plastic, rubber, glas, metaal en natuurlijke materialen. De afkomst van het zwerfvuil is eveneens zeer divers: via rivieren, afval dat achtergelaten wordt op de stranden, vissersvaartuigen, dumping en nog heel wat andere zaken. Het probleem van marien zwerfvuil blijft groeien in alle zeeën en oceanen. Ook het Belgisch deel van de Noordzee (BDNZ) heeft daar dus mee te kampen.

In het najaar van 2011 werd gestart met een onderzoek naar het voorkomen van zwerfvuil op zee door het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO). Dat zwerfvuil wordt tweemaal per jaar geëvalueerd op de monitoringstations van het BDNZ. Dat onderzoek bevestigt dat in 2014-2015 90 procent van het opgeviste zwerfvuil uit plastic bestond. Er wordt geschat dat de toevloed van plastic afval in de Noordzee alleen al jaarlijks 20.000 ton bedraagt en dat honderden jaren nodig zijn om plastic in zee te degraderen. Voor nylon visdraad wordt dat zelfs geschat op 600 jaar. Algemeen wordt gesteld dat 60 tot 80 procent van het zwerfvuil in de Europese zeeën ook uit plastic bestaat.

Enerzijds heb je de grote, zichtbare plastic. Dat wordt macroplastic genoemd. Anderzijds heb je de plastic voorwerpen die gefragmenteerd zijn tot kleine stukjes en amper of niet zichtbaar zijn. Dat noemt men micro- en nanoplastics. Beide plasticsoorten hebben negatieve gevolgen voor zowel het milieu als de mens. Macroplastic kan bijvoorbeeld zeedieren verstikken en de inlaten voor koelwater bij boten verstoppert. Micro- en nanoplastic deeltjes kunnen opgenomen worden door onder meer vissen, garnalen of mosselen, die ook door de mens gegeten worden. Wat de directe of indirecte gevolgen zijn voor de volksgezondheid en het mariene voedselweb, is echter nog onvoldoende bekend. Daarvoor is dringend nog veel meer onderzoek nodig.

De evaluatie van het mariene zwerfvuil wordt momenteel uitgevoerd met budget van het eigen vermogen van het ILVO. Het onderzoek naar het voorkomen van microplastics en de impact van microplastics en plastic afval op het mariene ecosysteem werd gefinancierd met Europese middelen, die eind vorig jaar jammer genoeg afliepen.

Het onderzoek naar de bacteriële biodegradatie van plastic werd gestart in het kader van het Europese CleanSea-project en wordt momenteel voortgezet met eigen budget van het eigen vermogen van het ILVO. Eind februari staat een meeting gepland bij Deltares in Nederland om het plasticbiodegradatieonderzoek van Nederland en België te integreren en om samen op zoek te gaan naar budget.

Minister, erkent u de problematiek? De problematiek dient over verschillende sectoren heen te worden aangepakt: onderwijs, landbouw, toerisme, visserij. Bent u bereid om dit samen met uw collega's te doen? Ik heb deze vraag trouwens ook – weliswaar wat anders geformuleerd – ingediend bij de commissie Toerisme en de commissie Onderwijs. Bent u bereid om oplossingen te zoeken om zwerfvuil op het strand verder aan te pakken? Om de gevolgen van de micro- en nanoplastic op het mariene voedselweb en de volksgezondheid te identificeren en oplossingen te zoeken voor deze problematiek, is er extra onderzoek en bijgevolg ook middelen nodig. Bent u bereid om er extra middelen voor vrij te maken?

Ik refereer voor de hele problematiek ook aan Nederland, waar men al veel verder staat en waar men al heel wat beleidsplannen heeft, heel wat concrete acties heeft ondernomen en er heel wat financiële middelen tegenover heeft gezet. Wij hinken met ons land achterop, hoewel ook Europa er steeds meer de aandacht op vestigt.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Vandenberghe, we kennen natuurlijk het probleem van het mariene zwerfvuil. Dat heeft een grote impact, zowel op het zeeleven als op de kwaliteit van het water, en ook zelfs visueel. Vooral de aanwezigheid van plastic, dat gedeeltelijk degradeert, is een groot probleem. Als je het vanuit Vlaanderen bekijkt, is vooral de instroom iets dat we moeten aanpakken. Dat gebeurt zowel via het land als vanop het water. Het kan afkomstig zijn van toerisme, visserij, riolering en dergelijke meer. Het is dus logisch dat er met verschillende sectoren en verschillende doelgroepen gewerkt wordt, omdat die allemaal een rol spelen bij de instroom van het mariene zwerfvuil.

Welke acties lopen er? Er is een proefproject geweest in het stroomgebied van de Leie, om in kaart te brengen hoeveel en welke types zwerfvuil worden aangevoerd naar zee. Er werd ook onderzocht op welke punten er mogelijkheden zijn om dat zwerfvuil tegen te gaan. Een werkgroep met de Vlaamse havens zoekt oplossingen voor het opruimen van zwerfvuil in de havens, dus voordat het water in het mariene milieu terechtkomt.

We hebben ook meegewerkt aan een studie voor het stroomgebied van de Maas. Dat was in een Europese context. Het was gelijkaardig aan het proefproject aan de Leie. Er loopt ook een project rond de puntbronnen op het land, waar kan worden ingegrepen om actie te ondernemen. En dan is er nog OSPAR, een internationale werkgroep rond de bescherming van het mariene milieu in de noord-oostelijke Atlantische Oceaan. Daar is de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) trekker van twee maatregelen, gerelateerd aan scheepsafval. OVAM is actief bij vier maatregelen: een over de visserij, twee rond microplastics en een over praktijken inzake het opruimen van drijfvuil.

Kustgemeenten kampen met een aantal hardnekkige problemen rond afval. Uit een bevraging van de kustgemeenten in 2014 blijkt dat vooral oplossingen moeten worden gezocht bij de afvalophaling van toeristen en tweedeverblijvers. Ook

het voorkomen van schade door meeuwen is iets wat verder aangepakt wordt, alsook het zwerfvuil en het sluikestorten. Er is een kustprogramma in opmaak, dat ook zal voorzien in een geïntegreerde aanpak om dat op te lossen.

Micro- en nanoplastic komt vooral voor in organismen aan de basis van de mariene voedselketen, zoals plankton. Verschillende studies tonen dat aan. Wat de indirecte effecten zijn bij organismen hogerop in de voedselketen, is nog niet zo goed bekend, maar er wordt heel veel onderzoek naar gedaan. De plastics komen niet alleen in hun magen terecht, maar de toxische bestanddelen kunnen eventueel ook in het weefsel terechtkomen. De Universiteit Gent heeft daar trouwens een onderzoek rond lopen.

Een volgende stap is het onderzoeken van de impact op de volksgezondheid. Daarover zijn op dit moment geen resultaten bekend. Dat is een studie die op lange termijn wordt uitgevoerd.

Preventie is belangrijk. De federale overheidsdiensten zijn bevoegd voor productnormering en het mariene milieu, maar ook de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij. Ze nemen dus allemaal samen maatregelen en zetten stappen om de microplastics bijvoorbeeld uit de cosmetica te faseren en te vervangen door duurzamere producten. Op dat vlak zetten wij trouwens ook middelen vanuit Vlaanderen in om daar verder onderzoek naar te verrichten. Maar het is dus een gedeelde bevoegdheid.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp-a): Minister, dank u wel. U geeft me hetzelfde antwoord dat ik van minister Weyts heb gekregen. Ik was dus al een beetje op de hoogte van welk antwoord u zou geven. Ik heb dit thema hier ter sprake gebracht en zal dat de volgende weken en maanden blijven doen omdat ondanks de inspanningen die gebeuren – ik ken die inspanningen, ik ben ook een kustburgemeester – er toch nog een heel lange weg te gaan is. Nog eens, Nederland is echt wel een voorbeeld van hoe men heel structureel, beleidsmatig opgelegd heel wat zaken kan doen om die problematiek aan te pakken. Men is er daar al enkele jaren mee bezig. Zij stellen ook vast dat het heel traag gaat. Ook de komende jaren zullen zij beleidsmatig nog heel wat strengere zaken verplichten, ook ten aanzien van de steden en gemeenten, de scholen en diverse andere organisaties om die problematiek aan te pakken en om dat plasticafval terug te dringen. Het is immers een heel complexe situatie waar heel veel actoren bij betrokken zijn en ermee worden geconfronteerd.

Minister, ik zal de volgende weken en maanden ook zelf insteken geven. Ik zal niet alleen aan u vragen om het op te lossen, ik heb zelf ook heel wat ideeën om die problematiek heel ernstig te nemen, want het is voor de volksgezondheid iets waar we niet licht kunnen overgaan. Ik kijk heel erg uit naar uw initiatieven. Ik zal dat van heel nabij blijven opvolgen en zal ook met een aantal voorstellen naar voren komen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, we zitten volop te paard op de bevoegdheden van Vlaanderen en de federale overheid. Daar is misschien ook nog iets over te zeggen als u dat wilt. De collega heeft natuurlijk helemaal gelijk als hij zegt dat het een gigantisch probleem is, ook internationaal, vooral dan de micro- en nanoplastics, waar we heel moeilijk iets aan kunnen doen, tenzij via gedragsverandering. Onze tandpasta's zitten er vol van. We kunnen ook zelf het voorbeeld geven. Zelf gebruik ik bijvoorbeeld geen cosmetica meer op basis van dat soort producten. (*Gelach*)

Waar je misschien gemakkelijker iets aan kunt doen, zijn de grotere plasticdelen. Daarvoor hebben we al wat gedaan in het verleden, onder andere de 'Fishing for

Litter'-actie die al een hele tijd loopt – ik dacht sinds 2007. Dat zijn concrete acties die iets kunnen bijbrengen. Ik dacht dat collega Vermeulen daar onlangs nog iets rond heeft gedaan.

Maar ja, federaal-Vlaams, daar zitten we nog met een hele boterham waarvan we ooit wel eens moeten uitzoeken hoe we daarmee omgaan. U kent onze oplossing natuurlijk: zo veel mogelijk naar Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): Collega Vandaele brengt me op ideeën. Ik heb eens een schriftelijke vraag gesteld, naar aanleiding van het faillissement van de Stichting Duurzame Visserijontwikkeling (SDVO), die ondersteunende partner was van het 'Fishing for Litter'-project. Minister, u zei dat dat project niet in het gedrang zou komen en dat er een nieuwe partner zou worden gezocht die alleszins dat project mee zou ondersteunen. Wat is de stand van zaken in de zoektocht naar een nieuwe partner om het 'Fishing for Litter'-project verder te kunnen ondersteunen?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Ik merk dat op Europees niveau bijvoorbeeld Nederland daar heel actief rond is. Ik stel me de vraag of Vlaanderen of België zich mee inschrijven in die initiatieven om die microplastics te elimineren.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, uiteraard zijn wij bereid om ons in te schrijven in Europese acties, zeker als het gaat over de aanpak van zwerfvuil en dergelijke meer. Maar u weet dat we voor alles wat productnormering is, met een bevoegdheidsverdeling zitten. Collega Vandaele, u keek daarnet een beetje verwonderd toen iedereen een beetje lachte, maar het was vooral omdat u iets zei over het gebruik van cosmetica. We stelden ons daar allemaal iets bij voor. Het kwam een beetje raar over, maar ik begreep wat u bedoelt.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het was als grapje bedoeld, minister. Maar mijn grapjes vallen soms als zaad op een steen, zoals het in de Bijbel staat.

Minister Joke Schauvliege: Alle gekheid op een stokje: het is een problematiek die wij zeker actief opvolgen vanuit OVAM. Het is een grote bezorgdheid die wij delen.

Wat SDVO betreft, moet ik de stand van zaken opvragen. Ik zal dat via het commissiesecretariaat aan u laten weten.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Je mag de problematiek van cosmetica niet onderschatten in dit hele probleem. Eigenlijk is het niet om te lachen.

Minister, we moeten die kloof met Nederland zeker dichten. Nederland is een schoolvoorbeeld. Ik heb me er de voorbije weken in verdiept. Doe dat ook eens. Ik hoop dat er extra initiatieven worden genomen, zeker structureel, in ons deel van de Noordzee. Uiteraard moet er overleg plaatsvinden met de federale overheid, want uiteraard is dat een gedeelde bevoegdheid. Ik zal dat van dichtbij blijven volgen. Ik kijk uit naar uw initiatieven. Ik zal ook met een aantal initiatieven komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.